

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Bizakodással,

reménykedéssel és a jövőbe vetett hittel köszöntjük előfizetőinket, olvasóinkat, lapunk barátait az új év küszöbén. Reménykedéssel és bizakodással, mert a sivár jelen oszlopködén át átcsillanni látjuk a jobb jövő halvány tündöklését. A fény még messziről jön, bágyadtan szűrődik át gazdasági krízisünk sötét pesszimizmusán, de azért jön, jön ellenállhatatlanul, a mesterséges és természetes akadályokon keresztül, mert diadalmaskodni vágyó életerőnk vonzza magához ellenállhatatlanul, mint mágnes az iránytűt.

Sokat kellett küzdenünk és a küzdelem sorozatának még nincs vége. Sokat kellett viaskodnunk, hogy remélni merjük és viaskodásunk még nem ért véget és csak félve merünk remélni...

De új év küszöbén minden kereskedő, iparos, bankár és mindenki, akinek van összevetni valójára, lezárja az évet, mérleget készít. Ez a mérleg akár passzív, akár aktív, meghatározza azt az utat, amelyet követnie kell az üzletembernek.

A Maniu-kormány több mint egy éves uralma alatt készíti, egyre készíti az ország mérlegét, de az egyenleget még mindig nem ismerjük. Talán nem is a Maniu-kormány hibája az, hogy nem vitette még elénk az ország gazdasági helyzetének tiszta képét és csak részlet színezetét kaphattuk a teljes fotografiának.

... Tudjuk, hogy még nincs vége a megpróbáltatások sorozatának. Tudjuk, hogy ha élni akarunk, ha ki akarjuk egyenesíteni gerincünket, ha szabadon akarunk lélekezni, akkor le kell ráznunk magunkról a terhet. Teher pedig sok van. Am ha mi vállaljuk a terhet, akkor azoknak, akik az ország kormánykerekét igazgatják, irányítják, mint kormányosok az óceánon uszó viharzó hajót; azoknak egy kötelességük van csupán: könnyíteni a terhen ott, ahol lehet. Ezt pedig a gyakorlatban célszerűséggel, az adottságok helyes összevetésével, az adófizető alanyok aránylagos megterhelésével és azzal lehet elérni, hogy az egyik réteg hátrányára, nem juttatunk előnyöket egy másik rétegnek.

Ennek reményében köszöntöttük bizakodással az olvasót új év küszöbén... (pog.)

Dáruiți Frumuseté!

Dáruiți
CASETE ELIDA

Exemplarul 20 lei.

Egyes szám ára 20 lei.

SĂPTĂMÂNĂ

Fabricanții și engrosiștii de piele din București au avut o consfătuire în 19 I. c., în care adresat la convenția convențională, introdusă de către Uniunea Creditorilor din Ardeal și Banat, cu privire la desfacearea produselor fabricelor de piele. Cu ocazia adunării, fabricanții și comercianții de piele din București, au hotărât să-și intensifice legăturile cu cei din Ardeal și Banat, încredințând pe dl. Dr. Buresch, ca să extindă activitatea Uniunii Creditorilor și în Vechiul Regat.

Proprietarul bazarului Eugen Vas din Târgul-Mureș, s'a decis ca să-și lichideze bazarul, menționându-și numai reprezentanța „Aragonit”, pe care o avea și în trecut. Întreprinderea își va continua activitatea sub firma „Uzinele Aragonit S. A.”

Administrația generală CFR, a decis să oprească circulația trenurilor de marfă pe întreaga rețea, dela 21 și până la 28 Decembrie. Fac excepție transporturile de viețafi, supuse stricăciunii, transporturile de produse petrolifete, destinate exportului, prin Constanța, precum și transporturile de combustibil, pentru aprovizionarea depourilor CFR.

Parchetele Kocsis din Brașov snt escelente.

„Banca de Credit Timișoreană” a obținut concordatul solicitat dela Tribunalul din Timișoara, stabilind verificarea pretensiunilor creditorilor pe ziua de 15 Ianuarie.

Banca a oferit creditorilor o cotă de 50%, achitabilă în decurs de doi ani, în rate egale, pentru cari ca garanția servese imobilele institutului.

Licitația contra fabricii de spirt „Mercur” din Gherla, s'a fixat pe ziua de 23 Decembrie.

Societatea „Mercur” este sub lichidare, în urma falimentului „Băncilor Unite din Cluj”, în a cărei cointerese era.

Dela 1 Iulie și până la 1 Decembrie s'au transportat pe rețeaua CFR 98 mii 43 vagoane de cereale. Repartizate pe luni, aceste lucrări se prezintă astfel: Iulie 7839 vagoane, August 21.570 vagoane, Septembrie 21.334 vagoane, Octombrie 23.270 vagoane și Noiembrie 24.030 vagoane. Din aceste cantități s'au exportat: în Iulie 1995 vagoane, August 1194 vagoane, Septembrie 10.504 vagoane, Octombrie 13.032 vagoane și Noiembrie 14.504 vagoane.

În curs de cinci luni, rezultă deci că administrația căilor ferate a transportat, în total 51.976 vagoane cu cereale pentru export.

Uniunea Camerelor de Comerț și Industrie a trimis spre studiu Camerelor de comerț și industrie din țară proiectul pentru modificarea legii de unificarea contribuțiilor directe, a impozitului pe venituri; proiectul de lege pentru modificarea art. 24 din legea pentru perceperea veniturilor publice; proiectul de lege pentru presiunea și evaziunea fiscală la impozitele directe și proiectul de lege relativ la taxa de consumațiune asupra petrolului.

Mari schimbări la consorțiul Szana

Consoțiul Szana căută să-și rescumpere acțiile dela consorțiul Marmorosch, Blank & Co.

În ultimul timp se lansează versiunea, că dl. Al. Paximade, directorul filialei din Oradea a Băncii Marmorosch Blank & Co., care a fost delegat cu conducerea Băncii Comerciale din Timișoara, la dorința dsale se reîntoarce în vechiul său post la Oradea, și va fi înlocuit cu dl. Haralamb, director la filiala Băncii Marmorosch Blank din Arad, în postul de director delegat la Banca Comercială din Timișoara.

În legătură cu această schimbare se anunță, că se vor mai întreprinde noi schimbări la Banca Comercială din Timișoara, pentru care s'a desemnat un nou director general, în persoana unui avocat, care s'ar cointeresa la Banca Comercială din Timișoara cu cinci milioane.

În urma nouilor evenimente se lansează versiunea, că se vor rescumpăra acțiile dela Banca Marmorosch Blank & Co., în număr de 100.000 bucăți de către consorțiul Szana și astfel consorțiul Marmorosch Blank se va retrage dela Banca Szana.

A bukaresti Banca Urbană S. A. șazmillió lejre emeli alaptókéjét

A bukaresti Banca Urbană S. A. mely 1 millió lej részvényitökével alakult meg, 1919-től kezdődőleg gyors ütemben emelte 1928. év végéig részvényitökéjét 50 millió lejre. Az intézet részvényesei — amint értesülünk — elhatározták a részvényitökének 100 millió lejre való felemelését és a tőkeemelés keresztülvitelére az igazgatóság kapott megbízást. Az igazgatóság a közgyűlé-

sen nyert felhatalmazás értelmében elhatározta, hogy egyelőre 30 millió lej értékben 60.000 darab 500 lej névértékű részvényt bocsájt ki. A régi részvényesek minden öt régi részvény után három új részvényt jegyezhetnek december 31-ig. Értesüléseink szerint az új emissziót a régi részvényesek jegyzik le. A Banca Urbana részvényeit a bukaresti tőzsdén jegyzik.

Ujabb személyi változások a Szana-Bank vezetésében?

A Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt., mint értesülünk tárgyalásokat folytat egy előkelő temesvári ügyvéddel a Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság vezérigazgatói székének betöltésére. Eszerint az új vezérigazgató ötmillió lej értékű részvényt pakettal venne át s ezzel biztosítaná az anyagi érdekeltségét a pénzügyintézetnél.

Addig is azonban, amíg ezek a tárgyalások befejeződnek, új vezető kerül a Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság élére. Paximade Sándor, aki különben sem szívesen cserélte fel nagyváradi pozícióját a temesvárival, rövidesen ismét visszatér a nagyváradi fiók élére és helyette a Banca Marmorosch aradi fiókjának vezetőjét, Haralamb igazgatót delegálják. A hírt fenntartással közöljük.

Ez az üzleti átcsoportosítás — hírek szerint — annak a következménye, hogy a Marmorosch és Blank bankház kivonul tőkéjével, mert megállapodás történt, hogy a Blank-csoport száz-ezer részvényét megveszi a Szana-csoport. Az eladást állítólag már perfektuálták és ezzel újabb kombinációk indulhatnak meg, hogy milyen személyi változások várhatók.

„IRIS”

Societatea Anonimă pentru Industrie Ceramică — Cluj

Capital Lei 12,000.000 deplin vărsat

Birourile și Uzinele Cluj, Strada Chintăului Telef. 9—26
Prăvălia: Calea Regele Ferdinand No. 36—38 Telef. 10—18

Produce:

Porțelan vase de porțelan, articole electrotehnice și farmaceutice

Sobe de teracotă în culori și forme diferite de cea mai bună și frumoasa calitate

Șamot cărămizi refractare normale și în forme speciale de rezistență superioară, apoi pământ refractar

A H É T

*

A bukaresti börgyárosok és börnagykereskedők folyó hó 19-én gyűlést tartottak a kondíció-egyezmény tárgyában, melyben elfogadták az Erdélyi és Bánáti Hitelezők Védegyesülete Bőrszakosztályának ez ügyben hozott határozatát. Egyben elhatározták, hogy szorosabb együttműködést kívánnak fenntartani az ország összes börgyároisaival és börkereskedőivel.

*

Vas Jenő marosvásárhelyi bazar-üzlet tulajdonosa elhatározta, hogy üzletét teljesen likvidálja és kizárólag az Aragonit művek Rt. helyi képviselőjét tartja meg, amelyet ezelőtt is képviselt. Az üzlet ezentúl Aragonit Művek Rt. cég alatt fog működni.

*

A brassói Kocsis-féle parketta elsőrangú.

Temesvár-Erzsébetvárosi Takarékpénztár Rt. egymillió lejes alaptőkéjét ötmillióra emeli fel. Az új emisszióból minden régi részvény után egy új részvény jegyezhető. A részvények 250 lej névértékűek és 350 lej árnyamon emisszióuláttnak.

A zsilvölgyi bányászok az összes bányatársulatoknak felmondották az eddig érvényben volt kollektív-szerződéseket. Az új kollektív-szerződések megkötésére irányuló előzetes tárgyalásokat a bányatársulatok, a munkás-ság és a népjóléti miniszterium kiküldötteinek jelenlétében kezdték meg Petrozsényban.

*

A temesvári Banca de Credit Timișoreană kényszeregyezségi kérését a törvényszék elvben elfogadta és a hitelezők követelésének verifikálására január 15-ére tűzött ki határpót. A bank kényszeregyezségi beadványában 50 százalékos kvótát ajánlott fel hitelezőinek, melyet 2 év alatt öt egyenlő részletben fizetné meg. A felajánlott kvóta elfogadása esetén fedezetül a pénzügyintézet ingatlanai szolgálnának.

A szamosújvári törvényszék december 23-ára tűzte ki az ottani Mercur szeszgyári részvénytársaság ellen az árverést. A Mercur tudvalevőleg a likvidálás alatt álló kolozsvári Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank esődtömögéhez tartozik.

*

A vámvezérigazgatóság újban az alábbi vámrendeleteket adta ki:

A vámtarifa 1326. tételében szereplő ólom vámjá szerint csak a tiszta ólom vámolandó, az ónnal vagy más fémmel kevert ólomtözet, amely forrasztás céljait szolgálja, a vámtarifa 1359. tétele szerint vámolandó.

*

Nagyváradon a Str. Avram Iancu-utcai, özv. Grósz Ignác-féle egyemeletes ház gazdát cserélt. A Fekete-Sassal szemben álló épület 7 millióért kelt el. Az új háztulajdonosok Deutsch posztó- és Vitrael Gábor textil nagykereskedők, a kik a vételárat azonnal készpénzben ki is fizették.

1930-ban sem lehet deficitmentes a CFR. budgetje

A CFR. tarifaleszállításra készül, de ugyanakkor megvonja a szállítási kedvezményeket

A román vasut dolgozik a legnagyobb deficittel és a legkisebb személyzettel az összes európai államok közül

Az a rendkívül érdekes jelentés, amelyet Madgearu pénzügyminiszter az államvasutak ügykezeléséről a parlament elé terjesztett, az ország iparára döntő jelentőségű kijelentéseket tartalmaz a CFR jövőben követendő tarifapolitikájáról. A jelentés mindenek előtt leszögezi, hogy a CFR mai tarifája abnormálisan magas. Bizonyos áruk szállítási díja meghaladja a százszorosát a háboru előtti tarifának.

A CFR tehát

a jövőben tovább fogja folytatni a már tavaly megkezdett tarifaemelését,

ugyanakkor azonban igyekezni fog megszüntetni azokat a nagy szállítási kedvezményeket, amelyeket eddig a belföldi iparnak adott. Tudvalevő ugyanis, hogy a CFR a belföldi vállalatoknak iparpártolás címén 20-tól 45 százalékig terjedő tarifaredukciót adott, abból a célból, hogy a belföldi ipar eredményesen vehesse fel a versenyt a külföldi árukkal. A jelentés leszögezi, hogy ez a tarifaredukció nem érte el a célját, mert

a külföldi áruk az olcsó dunai és tengeri szállítási eszközök révén mégis bejöttek az országba

és csak igen rövid vonalakra vették igénybe a CFR-t. A belföldi ipart tehát a tarifaredukció nem tudta megvédeni a külföldi konkurenciától. Ebből állítólagos tényből a jelentés azt a konzekvenciát vonja le, hogy a CFR tarifapolitikájának a jövőben oda kell hatnia, hogy

az iparpártolás címén adott óriási kedvezmények fokozatosan megszűnjenek.

Ha a CFR valóban át fog térni ezen elv gyakorlati megvalósítására, olyan csapást mér a belföldi iparra, amelynek következményei beláthatatlanok. A CFR egyik kezével le akarja szállítani a tarifát, a másikkal pedig az ipar számára sokszorososan felemeli azt.

Rossz üzlet a román vasut

Madgearu pénzügyi miniszter az egész jelentésén végig azt igyekszik bizonyítani, hogy az előző kormányok milyen rossz közlekedési politikát folytattak és a közölt számadatok mindegyike valóságos

vádbeszéd. Ugyanakkor azonban

nem találunk a jelentésben olyan pozitív javaslatokat, amelyek biztatást nyújtanának arra, hogy a jövőben szakszerűbben fogják vezetni a vasut ügyeit.

Nyomban azután hogy a jelentés az iparpártolási kedvezmények megvonásának veti elő árnyékát, hosszú számoszlopok következnek arról, hogy a román vasutak milyen kevéssé vannak kihasználva. Összehasonlító táblázatot találunk arról, hogy a különböző államokban milyen irányban használják ki a vasutat.

Igy például a személyforgalomban egy kilométer vasutvonalra egy év alatt esett:

Belgiumban	1.200.000	utas
Németországban	920.000	"
Angliában	80.000	"
Magyarországon	75.000	"
Romániában	274.000	"

A teherforgalomban 1 km. vasutvonalra 1928-ban esett:		
Belgiumban	1.850.000	ton.
Németországban	1.200.000	"
Angliában	870.000	"
Magyarországon	410.000	"
Romániában	350.000	"

Ezekből a számokból nyilvánvaló, hogy a helyes vasutpolitika az volna, ha minden eszközzel a személy és teherforgalom fokozására törekedne a CFR. Ezt azonban semmi esetre sem lehet a szállítási kedvezmények megvonásával elérni.

Olcsóbbodik a fűtőanyag

Jellemző adatokat találunk a CFR anyagfogyasztására vo-

natkozólag is. A vasut 1928-ban fogyasztott:

176.029	köbméter fát,
1.349.610	ton. zsilvölgyi szenet,
781.384	ton. lignitet,
4.215	ton. sziléziai szenet,
286.203	ton. tőzeget.

Ez a fűtőanyag összesen 2 milliárd 430 millió lejbe került. A fűtőanyag átlagára 1928-ban tonnánként 1643 lej volt, amely ár 1929-ben 1269 lejre redukálódott.

A legkisebb személyzet

A CFR személyzetének létszáma 1928-ban 114.316 volt, vagyis 1 km. vasutvonalra 10 és fél tisztviselő esett, ugyanakkor, amikor Ausztriában például 15 és fél tisztviselő jut 1 km-re.

Ez azonban még a kisebbik baj volna. A nagyobbik baj a tisztviselők helytelen munkamegosztásában van. Mig más államokban a személyzet nagyobbik részét külső szolgálatra használják fel, addig

Romániában a személyzet többsége irodai és belső átlomás szolgálatot teljesít.

Annak ellenére, hogy az általános tisztviselői létszám nálunk alacsonyabb, mint a külföldön, a belső szolgálatot teljesítő vasutasok létszáma nálunk nagyobb, mint másutt. Nyilvánvaló tehát, hogy a CFR-nek a legnagyobb erőfeszítéseket kell tennie a külső személyzet létszámának mielőbbi emelésére, mert kétségtelen, hogy a gyakori vasuti katasztrófákat, valamint vasuti anyagunk gyors pusztulását is ez a körülmény idézi elő.

Kilene milliárdos deficit

A jelentés utolsó fejezete a CFR pénzügyeivel és üzletmenetével foglalkozik és itt már többé-kevésbé ismert tényeket sorol fel. Szomorú tények. A vasutnak az utolsó három évben közel kilene milliárd deficitje volt, aminek tragikus jelentősége akkor domborodik ki, ha figyelembe vesszük, hogy más államok vasutai ugyan ezen idő alatt milliárdos jövedelmeket hajtottak az államnak. Beszéljenek a számok. 1927-ben 1 km. vasutvonal jövedelmezett:

Angliában	4.871.000
Csehszlovákiában	3.529.000
Ausztriában	3.176.000
Jugoszláviában	1.530.000
Romániában	1.008.000

lejt. Európa összes vasutai között tehát a román vasut a legrosszabb üzlet. Madgearu jelentése azzal a reménységgel végződik, hogy amennyiben a különböző miniszteriumok a jövő évben meg fogják fizetni a CFR. által eszközölt szállításokot és ha következetesen leépítik a szabadjegyrendszert, úgy 1930-ban a CFR. deficitje, ha nem is tűnik el teljesen, de mindenesetre lényegesen csökkenni fog. Mi nem osztjuk a pénzügyminiszter véleményét. A CFR. deficitjét nem az államnak eszközölt ingyenszállítások idézték elő, hanem a rossz vasuti politika.

LESZÁMITOLÓBANK

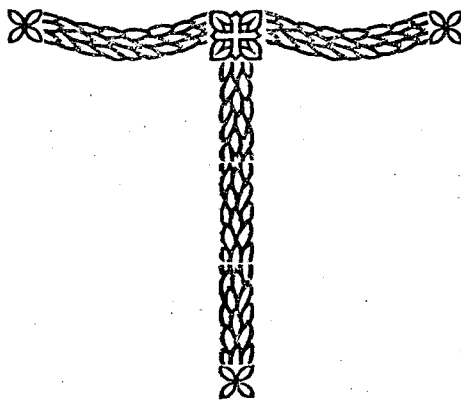
RÉSZV.-TÁRS.

Timișoara

ALAPÍTÁSI ÉV: 1906.

Sürgőnycim: Escompte.

Telefon: 6-60, 18-32, 7-78

Foglalkozik az összes bankszerű üzletekkel. — Deviza- és valuta-ügyletek kötésére, vámcskek kibocsátására autorizált intézet. — Meghitelezések, hitellevelek, átutalások a belföld- és külföld minden piacára. — Elfogad betéteket folyószámlára és takarékbetétekre.

Charles Rist izenete

Irla: SINGER JÓZSEF, temesvár.

Charles Rist, francia szakértő távozásáról jelentek meg hírek a sajtóban. Rist, a külföldi sajtón keresztül, nyilatkozatban „üzent” is Romániának. Erről az üzenetről szól az alábbi cikk:

Rist, a távozó francia szakértő bucsuzól adott tanácsa jellemzi a legjobban a helyzetet: óvatosságot ajánl. Más mondanivalója nem volt számunkra annak az embernek, akinek leginkább, majdnem azt mondhatnók, egyedül az országban, meg volt a teljes áttekintése, mert nemesak meg kellett kapja az ehhez szükséges adatokat, de módjában is állott ezeket minden körülmények között, még ellenkezés esetén is, megszerezni. És ilyen áttekintés alapján ajánlott „óvatosságot”.

Igaza van Ristnek, óvatosnak kell legyünk. Mert a stabil lej eddig, minden várakozásnak ellenére, igen kis mértékben jelentett a mi életünkben előnyös változást. Az előny kevés: valamivel olcsóbb lej-magánkamat, hosszabb lejáratu (de nem hosszú lejáratu) hitelek és egy biztosabb, állandóbb jellegű kalkuláció és ár-megállapítás. Ami még kimaradt, ami még hiányzik mindabból, amit vártunk, az annál több: hosszú lejáratu, lekötött, befektetéseket célzó, például: törlesztéses 25—35 éves lejáratu jelzálogkölesönök, az olcsó belföldi lejhitel, a még olcsóbb és még nagyobb összegű külföldi kölesönök, általános adó, illeték, vám stb. közteher csökkentés, a megélhetés megkönnyítése általános árleszállítások útján, a fogyasztás, a forgalom, tehát a termelés, import- és exportkereskedelem növelése és ismét és főleg: sok és olcsó pénz!

Meg van pedig a lehetőség arra, hogy ehhez a sok és olcsó pénzhez hozzájussunk. A stabil lej nagymértékben túl van fedezve arannyal és azonos értékű devizákkal, valutákkal, stb. Enek a tulfedezetnek az arányában a Banca Nationalának módjában állana

egynehány milliárd értékű új bankjegyet kibocsátani

és ezzel a gazdasági életet fellendíteni. A gazdasági helyzet ezzel megjavulna. Ehelyett a Jegybank legutóbbi kimutatásában a bankjegyalomány egy félmilliárd lejes csökkentéséről számol be. Miért? Alighanem azért, amiért a kihitelezések mostanában általában csökkennek: nincs kinek kihitelezni a pénzt, mert mindenütt oly nagy a pénzszüke, hogy minden recseg-ropog, az összeomlás, a eső szélén áll. És ez éppen a szerencsétlen körforgás, melynek sajnos a természete az, hogy aki belekerül, az mindig csak egyre szűkebb körben forog, mozgásában mind több és több gátlásra akad, mindig többen állnak meg, esnek ki és a kör egyre szűkül. Az ok: a kevés pénz, amely mindenütt, mindjobban érezhetően hiányzik. Az orvosság: pénz és megint csak pénz.

Ki merjen hitelt nyújtani, ha a Banca Nationala nem ad?

Honnan legyen pénzünk, ha a Jegybank még abból a kevésből is visszavesz, ami forgalomban van? Tönkremegyünk, ha nem jutung pénzhez. Ezt senkisémm akarhatja, legkevésbé azonban a Jegybank. Mit tegyen te-

hát, mit tehet értünk?

Ott kell kezdenie, ahol az életünk alapja van: az otthonunknál! Tegye lehetővé az olcsó építkezést. Nyújtson módot arra, hogy a belföldi, de különösen a külföldi magántőke jelzáloglevelek kibocsátásával az építetőknek olcsó, hosszú lejáratu törlesztéses jelzálogkölesönökkel rendelkezésre állhasson, a Jegybank ezt a saját részéről azzal támogatván, hogy ezeket a jelzálogkötvényeket elhelyezi, elhelyezni segíti és hosszú lejáratu olcsón zálogba veszi.

Ezzel már nagy, friss tőke élénkené meg a mai gyenge, beteg gazdasági vérkeringést.

A folytatás még egyszerűbb: Pénzintézeteinket lássa el a Jegybank

a mainál lényegesen, többszörösen nagyobb visszleszámitolási hitellel!

Bankjaink legtöbbször, éppen a legna-

gyobbak, akik talán a nagy visszleszámitolási hitelekre is leginkább tekintetbe jöhetnek, szívesen vállalnák e feladatot: a hitelélet felfrissítését, feljavítását és bizonyos feladatok magaslatán is állanának; gazdasági életünkbe belevinnék végre az annyira, oly régen hiányzó, minél hosszabb lejáratu forgótőkét.

A megfelelő forgótőke viszont lehetővé tenné újból, a régi, helyes, hasznos gazdasági elv gyakorlati alkalmazását: Nagy forgalom, kevés haszon! A forgalom növekedésével tehát egyszerre, magától állana he az árak csökkenése, ezzel a megélhetés olcsóbbodása. A megnövekedett fogyasztás, forgalom viszont lehetővé tenné az állam számára is a közterhek általános csökkentését és az állam még így is, ép úgy, mint a magángazdaság, többet keresne, mint ma, a pénzszüke és árverések, fizetésképtelenségek, kényszeregyezségek és esődök szomorú világában.

Impunerea intreprinderilor miniere

Dispozițiile Direcțiunii Minelor din Ministerul
de Industrie și Comerț

Direcțiunea minelor din Ministerul de Industrie și Comerț aduce la cunoștința generală următoarele noi dispozițiuni prevăzute de art. 131 din legea minelor:

Toate întreprinderile miniere cari exploatează, fie substanțe minerale

pe proprietatea Statului, fie substanțe minerale de orice fel, lăstate la libera și exclusivă dispoziție a proprietarului suprafeței, sunt obligate să declare în scris autorității miniere regionale până la 20 Ianuarie ale fiecărui an, cuantumul, calitatea și

Magazin de postavuri, căptușeli și furnituri
pentru croitori.

Posztó-, bélésárúk és szabókellékek
kereskedése

Postăvăria

Edmund SZÁSZ Ödön

Fiul lui Ludovic SCHWARZ Lajos fia S. A.

Posztóáruház R.-T. Cluj.

Str. Universității No. 3. (fost Egyetem-u.)

Telefon: 7-78.

Adr. telegr.: Szászpostav Cluj.

Expediere a stofileor și căptușelilor în toată părțile ale Țării în baza colecțiilor ce se emite nou din sezon în sezon. — Fiecare creditor în interesul propriu trebuie să servească pe clientul pe deplină, mulțumire din colecțiune de mostre. Prenotări pt. colecțiune de primăvară sunt eja în curs, dar exclusiv maestrii de croitori să se adreseze firmei de mai sus în aceasta privință.

Vânzare în mare și mic!

Postai széküldés az ország minden részébe, idényről-idényre ujonnan kibocsájtott mintagyűtemények alapján, úgy szövet, mint bélésárúkban. — Minden önálló szabóiparosnak fontos érdeke, hogy rendelőt a mintakártya alapján legjobb megelegetésére szolgálja ki. Előjegyzések az 1930. évi tavaszi kollekcióra már most folynak. Kizárólag szabómesterek forduljanak kérésükkel fenti céghez.

Eladás nagyban és kicsinyben!

valoarea producțiunii extrase în anul precedent.

Declarațiile trebuie să fie conforme cu registrele de producție și vânzare și vor cuprinde și suprafața tuturor terenurilor pe cari întreprinderile leau avut în concesiune în cursul anului precedent, indiferent dacă au fost sau nu în exploatare.

„Sunt supuși acestei obligațiuni și concesionarii minieri de orice fel cari nu au o exploatare pe concesiunile lor, faptul deținerii unei asemenea concesiuni constituind pentru ei calificarea de întreprindere minieră.

„Declarațiunile de mai sus vor servi comisiunilor prevăzute de art. 123, ca punct de plecare pentru stabilirea taxelor, impozitelor și redevențelor miniere cuvenite Statului, putând fi completate de comisiuni prin orice mijloace se vor găsi necesare.

Contravenienții dela aceste dispozițiuni, precum și cari vor fi dovedite că au făcut declarațiuni inexacte, cu privire la cantitatea, calitatea și valoarea producțiunii extrase, vor fi impuși și urmăriți pentru plata taxei pe suprafețe, a impozitului proporțional și a redevențelor efectiv, datorite, mărite de cinci ori, independent de sancțiunile prevăzute de art. 136.

Ujabb fizetésektelenségek Marosvásárhelyen

Schnitzer L. Hercules autófelszerelési üzlet tulajdonosa a marosvásárhelyi törvényszéken kényszeregyezségi kérvényt nyújtott be, amely a kérvést elfogadta és 50%-os kényszeregyezséget rendelt el.

Kun marosvásárhelyi Cukorkakirály hosszablejáratu moratoriumot kért hitelezőitől. Passzívái meghaladják a kétmillió hétszáz ezer lejt, aktívái ezzel szemben minimálisak. A tárgyalások folynak.

Nouile taxe stabilite de corporația meseriașilor din Cluj

În ultima ședință, Corporația meseriașilor din Cluj a stabilit nouile taxe după care fiecare meseriaș are de plătit corporației o taxă de 130 lei pe an, pentru fiecare ucenic 26 lei pe an, iar pentru calfa 52 lei pe an. Până la 31 Martie 1930 se poate face apel contra acestor taxe.

Exportul strugurilor românești în Polonia

În urma convenției comerciale cu Polonia s'au exportat în acea țară o cantitate de 240 vagoane struguri numai din Basarabia.

Pentru un număr de 69 vagoane struguri s'a plătit cu 40 lei kgr. la loco vie în Basarabia și celelalte prețuri au variat foarte puțin. Strugurii noștri plac foarte mult.

Olvassa a

„Lemnul“-t

NOTE

*

La finea anului

bilanțul economic pe anul 1929 ne evidențiază serii întregi de insolvențe și concordate preventive.

Dacă trecem în revistă evenimentele economice din ultimii zece ani, putem să constatăm ușor, că anul 1929 a fost un an de record în privința insolvențelor și concordatelor preventive, cari s'au evidențiat cu duimul, culminând în cea mai acută eriză economică.

Criza de numerar, a dominat peste tot, stânjenind încasările pe toată linia și contribuind la inactivitatea comercială destul de periculoasă în toate ramurile industriale, comerciale, bancare și agricole, până când în fine ne-a târât într-o situație intolerabilă.

În agricultură aproape deloc, iar în industrie și comerț numai cu grele sacrificii s'au putut valoriza produsele și numai pe credit sau în formă de licitații ori sub titlu de desfaceri totale.

Criza economică nu bântuie numai interesele reprezentanților diverselor branșe economice, ci și pe ale statului, care se amestecă în viața economică cu dispoziții nepotrivite dezvoltării branșelor și astfel periclitează și posibilitățile de credit, de care au nevoie întreprinderile particulare, pentru a evita insolvențele și falimentele ce întâmpină aproape zi de zi.

Diagnoza, de care suferă viața economică în România aproape de peste un deceniu, durere, numai ahea la finea anului acesta am fost în stare s'o cunoaștem.

Perspective pentru îmbunătățirea situației economice nu ni-se prea învedează nici chiar la finea anului 1929, după atâția ani de sbucium economic. Din contră: pericolul ne atârna deasupra capetelor într'un semn de întrebare ca și sabia lui Damocles în toate branșele economice.

Nu căutăm să dăm sfaturi cărmuitorilor țarei, dar suntem nevoiți să constatăm în fine, că amestecul statului în viața economică particulară este necesar să se întreprindă mai rațional, mai cu pricepere și chibzuală și conștiinciozitate în viitor, decât în trecut. Nu numai viața economică, dar și interesele supreme ale Statului reclamă să se contribuie la dezvoltarea și nu de regresarea întreprinderilor, cari constituie cea mai bună resursă de profit pentru stat.

Ch.

Nem sikerült a karácsonyi vásár

Karácsonyi vásár helyett — karácsonyi pangás

Az üzletelenség, a pangás a kereskedelemben elérte mélypontját. Az utóbbi hónapok gazdasági válságában a karácsonyi vásártól remélt a kereskedelem egy kis kárpótlást, de még a mélyen lecsökkentett várakozások sem váltak be.

— Mi már kalkuláltunk a nagy krizissel is — mondotta munkatársunknak egyik tekintélyes kereskedő — tudtuk, hogy a közönség vásárlóképesége a minimumra csökkent, de mégis azt reméltük, hogy karácsony hónapjában lesz valami forgalom az üzletben,

mert ilyenkor mindenki megérölteti magát, szüksége van mindenkinek ruhára, fehérneműre, cipőre, sőt karácsonyi ajándéokra is. De a krízis ugylátszik minden fantáziát tulszárnyal. Az üzletekben alig fordul meg vevő és aki jön, az is hitelbe akar vásárolni.

Karácsonyi forgalom helyett tehát a karácsonyi pangás köszöntött be az idén és olyan mértékben, amilyenre eddig alig volt példa. Szomoru karácsony után, vajjon megjön-e a kereskedelem örömtelies ujéve?

Reșița și-a inaugurat un nou regim de conducere

In urma colaborării cu „Titan—Nădrag—Călan” și la „Reșița” s'au introdus schimbări de membri în consiliul de administrație

Consiliul de administrație al soc. Uzinele de Pier și Domeniile din Reșița, în ședința sa ținută la 15 Decembrie 1929 a luat cunoștință de demisia dlor dr. Rodolphe Sieghart și dr. Max Garr și a cooptat pe dl Paul Lechner, directorul băncii „Oesterreichische Creditanstalt für Handel und Gewerbe” la Viena.

În vederea stabilirii relațiilor mai strânse cu societatea Uzinele Metalurgice Unite „Titan—Nădrag—Călan” s'a cooptat deasemenea directorul general al acestei societăți, d.

Max Ausnit, delegându-se în acest timp din partea Uzinelor „Reșița” d. inginer C. D. Busilă în societatea „Titan—Nădrag—Călan”.

În vederea situațiunei generale economice și financiare, consiliul a stabilit un program pentru reducerea cheltuielilor de administrație a societății și ca urmare la aceasta a hotărât și reducerea tantiemei membrilor din consiliul de administrație și aceea a comitetului executiv, precum și tantiemelor direcțiunei generale.

Nyolcszázalékos kvótát ajánlott fel hitelezőinek a fizetéseképtelenné vált bukaresti Franco-Románá pénzüintézet

A fizetéseképtelenné vált Banca Franco-Románá bukaresti pénzüintézet egyezkedési tárgyalásai jelentős lépésekkel haladnak előre. A pénzüintézet kényszeregyezséget kért és három év alatt fizetendő nyolcvanszázalékos kvótát ajánlott fel hitelezőinek, amely kvótából 15 százalék az első évben, huszonöt százalék a második évben, negyvenszázalék pedig a harmadik évben kerülné kifizetésre. Értékési-

tésre kerülnének a pénzüintézet összes ingatlanai és ingóságai. A pénzüintézet a tízezer lejt meg nem haladó betéteket teljes összegében fizetné vissza.

A hitelezők tárgyalási alapul elfogadták ezt az ajánlatot és az ilfovi törvényszék közlebről értekezletre hívja össze a Banca Franco-Románá összes hitelezőit, hogy szavazatukkal döntsének a pénzüintézet kényszeregyezségi ajánlata fellett.

FIGYELŐ

*

Év végén...

Az országszerte járványszerűen jelentkező tömeges fizetéseképtelenségek és kényszeregyezségek jegyében zárjuk az 1929. évet. Ha visszatekintünk ezen év kereskedelmi, gazdasági és pénzügyi megnyilatkozásaira, fájdalommal kell megállapítanunk, hogy az utóbbi 10 esztendő utolsó éve a 29-es rekordot ért el minden olyan téren, amit gyűjtőnév alatt, szaknyelven gazdasági krízisnek neveznek. A hitelélet teljes megbénulása és ezzel a fizetések, az inkasszó lehetetlensége, a pénznek, a „l'argent”-nak az eltűnése a piacról, gazdasági életünknek minden ágazatában és elsősorban az öszttermelésben, a mezőgazdaságban, de nem kevésbé az ipari termelésben és a kereskedelemben is lehetetlen helyzetet teremtett.

A mezőgazdaságban a produktumok értékesítése egyáltalán, az ipari termelésben csak igen nagy áldozatok árán; főleg hosszabb idejű és kétrészes kihitelezések formájában, vagy egyéb hangos „árverezések”, „kiárusítások”, végfelszámolások stb. hangos trükkök felhasználásával tudták a kereskedőket áruikat elkotyvettyélni.

Az általános gazdasági és pénzügyi helyzetnek a krízise nemcsak az egyéneknek a krízise, hanem magának az államnak is, és ha helyesen s nyíltan meg akarjuk a baj okát állapítani, akkor lehetetlen nem rámutatnunk arra, hogy hiteléletünk súlyos helyzete gazdasági válságunk tifusza, és kereskedelmi életünk csődjének forrása az államnak törvényes, vagy törvénytelen uton való beavatkozása a magángazdaságba idézte elő, amely nálunk nélkülöz minden ésszerűséget, minden rációt.

Sajnos, hogy ezt a diagnózist megnagyobbított országunknak második évtizede első esztendejének végén kell megállapítanunk.

Az 1929-es év siralmas helyzetének javulására előreláthatólag nem nagyon van kilátás. Amikor pontot teszünk cikkünk végére, egy nagy kérdőjel fenyeget bennünket állandóan, amely „Damokles” kardjaként lebeg a jövő gazdasági, pénzügyi, ipari és kereskedelmi életünk feje fölött. Nem akarunk ötletszerű tanácsokkal szolgálni kormányunknak, egyet megállapítanunk azonban és ez már a kialakulat gazdasági közvélemény: az államnak a magángazdaságunkban való beavatkozása a jövőben több ésszerűséget, hozzáértést, nagyobb lelkiismeretet és gondosságot kíván, mint a múltban.

(Ch.)

Pyram-Pasta tubusban fényesíti és festi a legkényesebb cipőket „LEDA” Timișoara. Autókat, bőröket, tömegárut legjobban a „LEDA” vegyszeti gyár által készített „CELLO EDIN” Spritzlakkal festhet. Kérjen ajánlatot.

„LEDA”
fabrică de prod. chimice s. a.
TIMIȘOARA

Ernest Farkas Ernő
Mare depozit de piele-Börnagykereskedő

Cluj, Cal. Reg. Ferd.
21.

Adóamnesztiát!

Az új adótörvényjavaslatok szigorúságukkal méltán keltettek megdöbbenést az adófizetők körében. Különösen az a rendelkezés, hogy az adózók évekre visszamenőleg felelősséggel tartoznak a be nem vallott vagy csak részben bevallott adóért. Ez a rendelkezés beláthatatlan következményekkel járna és az adózókat állandó vegzaturáknak tenné ki a pénzügyminiszterium közgei részéről, éppen ezért felmerült az eszme, hogy adóamnesztiát kell adni mindazoknak, akik az előző években adóeltitkolást követtek el.

A pénzügyminiszter elvben nem ellenzi ezt az amnesztiát, mert a közgazdasági életet meg akarja kímélni súlyos rázkodtatóstól, ezek pedig az adóamnesztiánélkül okvetlenül bekövetkeznének. Annál is inkább szükség van erre az amnesztiára, mert ha adózó polgároknak évekre visszamenőleg meg kellene fizetni azt, a mit eltitkoltak, egész vagygonuk rámenne!

Circumscripțiile camerelor de comerț din Brașov și Tg.-Mureș

Printr'un decret publicat în „Monitorul Oficial” din 18 Decembrie ert, s'a rectificat circumscripțiile teritoriale și numărul membrilor de ales în consiliul de administrație ale Camerelor de comerț și de industrie Brașov și Târgu-Mureș, după cum urmează:

Circumscripțiunea teritorială a Camerei de Comerț și de Industrie Brașov cuprinde județele: Brașov, Făgăraș și Târnava-Mare, având de ales 40 membri în consiliul de administrație.

Circumscripțiunea teritorială a Camerei de Comerț și de Industrie Târgu-Mureș cuprinde județele: Mureș, Ciuc, Odorhei și Trei-Seaune, având de ales 40 membri în consiliul de administrație.

Fabrica de bomboane „Melissa” din Cluj în nouă cointeresatie

Banca Ardeleană, S. A. din Cluj, care avea un mare pachet de acții dela fabrica de bomboane „Melisa” din Cluj, și-a vândut cointeresatia dlui M. Preisich.

Acționarii ceialalți, între cari „Bodenkreditanstalt” din Sibiu și „Banca Generală Ungară de Credit”, filiala Brașov și-au menținut acțiile.

Fabrica de ghete „Defra” din Timișoara, a cerut moratoriu

Proprietarii fabricii de ghete „Defra” din Timișoara, s'a adresat creditorilor, cerând un moratoriu de un an, după expirarea căruia se obligă, ca să-și achite datorile în proporția de sută la sută.

În apelul adresat nu se oferă garanții și din acest motiv nu este sigur, că cererea se va soluționa favorabil, în special pentru că moratoriul de un an însemnează un acord pacinic de 75%.

După fabrica de ghete „Herma”

din Sibiu, fabrica „Defra” este a două, care dintre fabricile de ghete au cerut moratoriu, întâmpinând greutăți de plată, cu tot sistemul de filiale, pe care-l au.

Creditorii fabricii au fost convocați pe ziua de 21 l. c. la o consfătuire în Timișoara, luând hotărâri cu privire la atitudinea ce urmează a manifesta față de cererea proprietarilor fabricii „Defra” din Timișoara.

Kik lesznek a kolozsvári áru- és értéktőzsde ideiglenes bizottságának tagjai?

A kolozsvári áru- és értéktőzsde felállítását engedélyező királyi dekrétum megjelenése után a kolozsvári kamara elnöksége két listát állított össze, amelyeket jóváhagyásra felterjesztett az ipar- és kereskedelmiügyi miniszterhez. Az egyik lista az értéktőzsde, a másik pedig az árutőzsde vezetésére kinevezendő ideiglenes bizottsági tagok névsorát tartalmazza.

Az értéktőzsde ideiglenes bizottságába Comsa Jonel szenátort, a Banca Centrala vezérigazgatóját, dr. Sebestyén

József kamarai alelnököt, Harigay Bertalan, az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. vezérigazgatóját, dr. Borbély István, a Blankbanca kolozsvári igazgatóját, Peculea Mariust, Banca Albina kolozsvári igazgatóját és Gherman Lanrian igazgatót, az árutőzsde ideiglenes bizottságába dr. Gal Zsigmondot, a Renner-börgyár igazgatóját, Pascu Valér kereskedőt, Ungár Lajos vezérigazgatót, Romano-vici Grigoret, Pop Severt és Heller Sámuel ajánlotta a kolozsvári kamara elnöksége.

Remediarea doleanțelor industrișilor Reprezentanților dela U. G. I. R. le-a promis dl Maniu, că se vor remedia toate doleanțele industrișilor, prin înființarea unui consiliu economic superior

O delegație a industrișilor în frunte cu d. Penescu Kertseh și compusă din dnii N. Bădeseu directorul general al soc. de tramvaie, ing. C. Orghidan, ing. C. R. Mircea, I. Weiser directorul general al Industriei chimice din Baia Mare și dr. Böszörményi director la UGIR din Cluj, a fost primită de d. Iuliu Maniu președintele Consiliului de miniștri.

Delegația a remis primului ministru moțiunea și memoriul votate în adunarea generală extraordinară a Uniunii Industrișilor din luna trecută și a cerut satisfacerea doleanțelor industriei.

Delegația industrișilor a cerut:

1) Să se fixeze limitele impo-

zitelor și taxelor comunale deoarece în situația actuală, fiecare comună percepe taxe și de câteori vrea.

În acest fel, industria nu-și poate face calcule precise, fiindcă nu știe la ce impunere nouă va fi supusă o două zi.

2) Sarcinile statului sunt, în bună parte, suportate de industrie. Deci statul are tot interesul să sprijine și să aperse cât mai mult, industria. Ea cere, în primul rând, ca tarifele de export să fie desființate dându-se prin această măsură posibilitate industriei să își asigure noi deuseuri pe piețele externe, de oarece consumul intern este foarte redus din cauza crizei generale economice.

3) La tratativele comerciale

ce se vor începe în curând, industria să aibe un rol important. Delegația cere ca Uniunea Industrișilor să fie reprezentată atât în comisiunea centrală care pregătește tratativele și dă directive în această privință, cât și în comisiunile cari vor trata cu diferite țări, pentru încheierea tratatelor comerciale.

4) Pentru îndrumarea generală a vieții noastre economice Uniunea Industrișilor găsește absolut necesar să se înființeze un consiliu Economic Superior.

Aceste sunt doleanțele cele mai grabnice de rezolvate ale industriei. Celelalte chestiuni sunt cuprinse în memoriul înaintat.

D. Iuliu Maniu președintele consiliului, a răspuns că guvernul va studia toate chestiunile și va căuta să satisfacă revendicările industriei. Factorii de producție ai țării vor găsi totdeauna un sprijin în guvernul actual.

În ce privește doleanțele urgente, expuse de delegație, d. președintele al consiliului a declarat că guvernul agreează ideea Consiliului Economic Superior și că se ocupă de această problemă.

În ce privește reprezentarea industrișilor în comisiunile cari duc tratative pentru încheierea convențiilor comerciale, d. Maniu a declarat că va căuta ca și această doleanță să fie satisfăcută.

Celelalte chestiuni vor fi rezolvate în limita posibilităților.

Ujból teljes intenzivitással dolgozik az aradi Flóra likörgyár

Közismert, hogy ez év nyarán az aradi Reusz Sándor-cég megvette az aradi Flóra likörgyár rt. részvényeit és a gyár a Reusz-cég tulajdona lett. A Reusz-cég a Flóra likörgyárat teljesen átszervezte és üzemét modernizálva, áthelyezte a Bulevardul Regele Ferdinandra, a cég saját épületébe. Az áthelyezés és az üzem modernizálása már befejezést nyert és a gyár megkezdte újból kitűnő likörjeinek gyártását, amelyeket a gyár vezetősége egyelőre csak Arad és Temesváron vezetett be, ahol likörjei, rumjai és gyümölcspálinkái, valamint konyakja közkedveltek és kitűnő keresletnek örvendenek.

A Flóra likörgyár hozza továbbra is forgalomba világhírű Lichtwitz márkájú italukat is.

Ajánlatokat
készséggel küldünk!

A National Gas Engine Comp., Ashton (Anglia)
gyártmányait képező világhírű compressornélküli

National Dieselmotorok

alacsony fordulatszám és csekély üzemanyagfogyasztással fekvő és álló elrendezésben rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók az erdélyi vezérképviselőnél:

Economia Kereskedelmi és Ipari Rt.-nál, Oradea.

Ajánlatokat
készséggel küldünk!

Érvényben maradnak a rum és likörgyárosok régi engedélyei

A Romániai Likör- és Szeszitalgyárosok Országos Egyesületének elnöke értesítette az egyesület vezetőségét, az ugynevezett állandó bizottság legutóbbi ülésének határozatairól. Ez az értesítés több tekintetben nagy örömet keltett az érdekeltek körében. Bizonyos ideje ugyanis meg lehetős zavar uralkodott abban a kérdésben, hogy a régi engedélyek továbbra is érvényben maradnak-e vagy sem.

Kétségtelen, hogy sem a törvény, sem az új végrehajtási utasítás nem tartalmazott olyan pontozatokat, amelyekből azt a feltételezést kellett volna levonni, hogy a rum-, likör- és konyakgyártásához újabb engedély szükséges.

Az állandó bizottság döntéséből most azután kiderült, hogy csakugyan nem volt ok aggodalomra, mert a régi engedélyek megőrizték érvényességüket.

Nem épít le a brassói Repülőgépgyár

Az I. A. R. újabb száz repülőgép szállítására kapott megbízást az államtól

Annak idején nagy feltűnést keltett az a híradásunk, hogy a brassói Repülőgépgyár, az I. A. R. január 1-re felmondott 700 munkásának és 140 tisztviselőjének. Az üzembeszüntetés akcióiára az a körülmény készítette az I. A. R. vezetőségét, hogy az állam 700 millió tartozását nem egyen-

lített ki és megrendelésekkel sem látta el a repülőgépgyárt. Most, amint értesülünk az I. A. R. visszavonta a tisztviselők és munkások felmondását, mert az állam újabb 100 repülőgép rendelésével egyelőre biztosította az üzem el- látását.

Fabrica de Bere Dreher-Haggenmacher S. A. din Oradea își sporrește capitalul social

Pentru preluarea fabricii de bere a firmei Krausz Béla & Co., societate în comandită din Oradea, s'a înființat în anul 1914, întreprinderea: Fabrica de Bere Dreher-Haggenmacher S. A., cu capital social de 200 mii coroene, fiind interesată într-o măsură mai însemnată

și Banca de Credit și Casa de Păstrare S. A. din Cluj. Întreprinderea după război a început activitatea cu capital social de 40 milioane lei iar acum aflăm.

că pentru creierea posibilității unei dezvoltări,

acest capital va fi sporit considerabil.

Fabrica de Bere Dreher-Haggenmacher S. A. va ține adunarea generală extraordinară în ziua de 23 Decembrie, în localurile Casei de Păstrare în Oradea (sucursala Casei de Păstrare și Bancii de Credit din Cluj S. A.), când va hotărî

sporirea capitalului so-

cial delu 40 la 50 milioane lei,

modificând statutele în acest sens.

În fruntea întreprinderii se află director general Hermann Friedman un distins specialist ce a căruți nume se leagă de voltarea fabricii.

Suntem informați, că noua emisiune va fi preluată de către cointeressații vechi.

„Javulást vár a pénzpiac 1930-ra” mondja

Bocsány László, a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank vezérigazgatója

December 31-ével a bankok is lezárják az üzleti évet. A mérleg publikálására csak a február-március hónapokban kerül sor, a pénzintézetek üzleti eredményeiről tehát csak akkor nyerhetünk tiszta képet. Éppen ezért korai volna már most bizonyos megállapításokat tenni és jóslásokba bocsátkozni arra nézve, hogy az előző, 1928. évhez viszonyítva jobb, vagy eredményekben kedvezőtlenebb volt-e a pénzintézetek 1929. évi üzleti saldói.

Bizonyos, hogy a pénzpiac különösen az év második felében sok olyan körülménynek volt alávetve, amelyek a bankok üzleti politikáját erősen befolyásolták és

az egész vonalon az óvatos kihelyezés politikáját tették szükségessé.

Az ilyen óvatosság nem csak a gazdasági életre, tehát a terme-

lésre és a kereskedelemre hat ki, hanem a bankok üzleti eredményeire is, mert hiszen a tőkék resztringciója komoly kamatvesztésekkel is jár.

Bocsány László, a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank vezérigazgatója, aihézk munkatársunk kérdéssel fordult az alábbiakban volt szives nyilatkozni:

— Általánosságban megállapítható, hogy az 1929. év eredményekben nem maradt az előző év mögött, igaz viszont, hogy nem is volt jobb. A mérlegekben valószínűleg kifejezésre fognak jutni azok a motívumok, amelyek tartózkodást tettek szükségessé az egész vonalon.

— Hogy mit várhatunk a közel jövőre? — ki tudná azt megmondani. Mi azt hisszük, hogy a gazdasági válság és a pénzpiaci és a pénzkrisis elérte kulminációs pontját és már csak egy jobb helyzet jöhet.

Alaptőkét emeli a nagyváradi Dreher-Haggenmacher Sörgyár Rt.

A nagyváradi Krausz Béla & Comp. betéti társaság sörgyárának átvételére alakult meg 1914-ben 200.000 korona részvénytőkével a Dreher Haggenmacher Sörgyár Rt., amelynél jelentős érdekeltsége van a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.-nak. A vállalat 40 millió lej alaptökével indult és amint most értesülünk, üzemének továbbfejlesztése céljából

újabb tőkeemelést hajlt végre.

A Dreher Haggenmacher Sörgyár Rt. december 23-án a Nagyváradi Takarékpénztár Rt. (a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. fiókja) helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, amelyen

a részvénytőkét 40 millió lejről 50 millió lejre emeli

és a tőkeemelésnek megfelelően alapszabályait módosítja. A vállalat élén Friedmann Hermann vezérigazgató kiváló szakember áll, akinek nevéhez fűződik a sörgyár nagyarányu fejlődése.

Az új emissziót, értesüléseink szerint, a régi érdekeltségek veszik át.

A brassói Kugler & Co. Portland Cementgyár részvénytársasággá alakul át

A brassói Kugler & Co. Portland Cementgyár, amely 1891-ben alakult brassói Portland Cementgyár Angele Hock, Kugler & Paul cég alatt. 1907 óta mint Kugler & Co. Portland Cementgyár közkereseti társaság működik. A közkereseti társaság tagjai Brassó vezető iparvállalati és kereskedelmi cégei: V. Scherg & Co. Posztógyár Rt., I. L. & A. Hesshaimer fűszer- és gyarmatárú nagykereskedő cég, Doppner Róbert nagykereskedő és a Kugler örökösök. A több, mint 300 munkással dolgozó vállalat saját villanyteleppel rendelkezik, amely Brassó város nagyrésztét is ellátja árammal.

A vállalat tulajdonosai a cementgyár továbbfejlesztése céljából elhatározták, hogy a közkereseti társaság formáját megváltoztatják és részvénytársasággá alakulnak át.

**Ne fogadjon el mást
Gladys cipőkrém
a legjobb!**

Magyar Általános Hitelbank

romániai fiókjai:

Oradea-Mare,

Braşov,

Timişoara.

Aktuális problémák

Széljegyzetek Maniu Gyula kormányzásához

Irta: **Dr. Hajdu Frigyes**
v. országgyűlési képviselő.

Romániában egy esztendő óta gazdasági téren árnyalati javulás észlelhető. A bizalmatlanság némileg szűnőben van, a külföldi tőke és vállalkozó kedv iránti ellenszenv esőkent. A Maniu-kormány a részvénytársaságok alapítása és tőkeemelése elé mesterségesen épített akadályokat elhárította és szakított a liberális kormány építkezéssel irányzatával is.

A Brătianu-rezsim ugyanis az újonnan épített házak adómentességét öt esztendőben állapította meg. Ez az adómentesség csak ugynevezett házbéradóra vonatkozott, de nem terjedt ki az adózó által viselendő globális adóteljesítményre is. Averescu kormánya ezt a törvényt hatályon kívül helyezte és

az adómentességet husz esztendőben állapította meg

olyképpen, hogy az épület tíz esztendőig teljesen adómentes, azután öt évig 25 százalék és ezt követőleg öt évig 50 százalék házbéradó fizetendő. Az adózó a globális adó teljesítménye alól is mentes. Hogy azonban ne legyen a dolog még sem olyan egyszerű, certifikatiók kiállítását tették kötelezővé és ezen bizonylatok kiállításának jogát egy majdan életre hívandó bizottságra bízták. A törvény alkotása

Trancu-Jași művéhez fűződött.

A generális kormánya ismét a liberális kormány váltotta fel. Ezek a bizottságot nem hívták életre, nem volt szerv, amely a tanúsítványokat kiállíthatta, a Trancu Jași-féle törvény gyakorlatilag nem lépett életbe. Hatályon kívül sem helyeztetett, hanem hallgatóságosan a liberális törvényt alkalmazták, évről-évre kegyként adták meg a törvényes jogot és azok is, akik a Trancu Jasiféle törvényben bizva építettek, kifáradtak, amíg évről-évre jogaik írásban való elismeréséhez jutottak.

A Maniu-kormány egy rendelettel rendet teremtett

és a Trancu Jasi-féle törvény érvényét kifejezetten enunciaálta.

Az állami önnipotencia egy másik hajtsa a bélyegek és okiratok után kivetendő illetékekről szóló törvény. Ennek a törvénynek 65-ik szakasza a kinstár teljes elsőbbségét decretálja és jogot ad a pénzügyminiszteriumnak arra, hogy az örökösödési illeték biztosítását a telekkönyvi hatóságok útján szorgalmazhassa. A pénzügyi hatóságok tulbuzgóságából megtörtént akárhányszor az, hogy

az ingatlan harmadik-nyegyedik kézben volt, amikor a tulajdonos meglepetésére valamelyik jogelőd hagyatéka után kijelölt illeték bekebelezést nyert.

Tudnunk kell, hogy minden kinstári követelést, legyen az mellékbüntetés, vagy bírság, minden korábban érvényesített vagy biztosított követelést megelőző, függetlenül attól, hogy a biztosítékot megszerzett ingatlannal valamelyik kapcsolatban van-e. Hogy mit jelent ez az ingatlanforgalom és mit jelent a jelzálogos hitelező biztonsga szempontjából, azt hiszem bővebben magyarázni felesleges. Hír szerint

e részben is készül valamelyes orvoslás,

csak az a baj, hogy a kormányok mindig tovább gondolkoznak azon, hogyan tegyenek valamit jóvá, mint azon, hogyan rontsanak valami tel.

Természetes, hogy sokkal könnyebb az ellenzéki kritika, mint a kormányzás. És természetes az is, hogy a kormányra kerülő ellenzék az ellenzéken szerzett népszerűségét költi rendszerint el.

Azt azonban tárgyilagosan meg kell állapítani, hogy a Maniu Gyula egyéni integritásához, kristálytisztta jelleméhez fűződő hit nem ingott meg és az iránta érzett általános nagyrabecsülés nem lett kisebb. Rágalmorgiák és tekintélyrombolás idején ez a legnagyobb elismerés, amelyben aktív kormányelnök részesülhet.

Fabrica de licheuri „Flora“ din Arad, și-a intensificat activitatea

Firma Al. Reusz, după cum se știe, a cumpărat acțiunile fabricii de licheuri „Flora“ din Arad, în anul trecut.

Nouii proprietari, după cum suntem informați, au reorganizat complet fabrica, modernizându-o și mutându-o în edificiul propriu din Bd. Regele

Ferdinand.

Atât instalarea, cât și modernizarea fabricii s'a terminat zilele aceste, și astfel fabrica reorganizată a început cu toată capacitatea să producă licherurile atât de preferite și bine cunoscute sub marca „Lichtwitz“.

Peste 48 camere de arbitraj este vorba să se înființeze

Proiectul elaborat de către Uniunea Camerelor de Industrie și Comerț pentru înființarea camerelor de arbitraj, a provocat mare surpriză între cercurile interesate, avându-se în vedere, că

s'a inițiat să se înființeze peste 48 camere de arbitraj după noua lege a burselor.

În sensul legii burselor camerele de arbitraj ar urma să se înființeze la camerele de comerț și deci numărul acestor camere de arbitraj s'ar cifra la 48 în urma acestui proiect.

Prin noua inițiativă se încearcă să se evite aglomerarea de procese la tribunalele la cari s'ar prezenta numai recursurile.

Contra sentințelor referitoare la sume mici de 100.000 lei, ar urma să se facă recursuri la tribunale, iar

contra sentințelor referitoare la sume mai mari de 100.000 lei,

apelurile ar urma să se facă la curțile de apel.

În unele cercuri se excepționează înființarea camerelor de arbitraj pe lângă toate camerele de comerț, motivându-se, că înainte de votarea legii burselor

numai puțini arbitri aveam,

dar aceștia erau de primul rang, cum era cazul la „Lloydul“ din Timișoara.

Camerele de arbitraj este necesar să ne servească garanțe suficiente și pentru streinătate și din acest motiv

nu este sigur, că reprezentanții firmelor din străinătate vor accepta toate cele 48 camere de arbitraj,

cari s'au proiectat în România.

Chestia se speră să se clarifice în scurt timp la București, ca să se creieze odată siguranță și în aceasta privință, după cum pretind interesele tranzacționilor.

Firme germane și suedeze au făcut oferte pentru repararea telefoanelor P.T.T.

Se știe că guvernul urmează tratative cu firma suedeză **Erichson Telefonaktienbolaget** și cu firma **Standard**, pentru repararea telefoanelor.

Direcțiunea generală P. T. T. a primit o nouă ofertă din partea firmei **A. E. G.** din Berlin.

Firma **A. E. G.** se angajează să conducă cable pe sub pământ și să înființeze centrale telefonice automate în orașele mai mari din România. În afară de aceasta, firma din Berlin ar mai furniza pentru poșta automată, aparate de telefon și telegraf.

BANCA TIMIȘIANA SOCIETATE ANONIMĂ TIMIȘOARA

FONDATA 1885

CAPITAL DEPLIN VĂRSAT ȘI REZERVE:
80,000.000

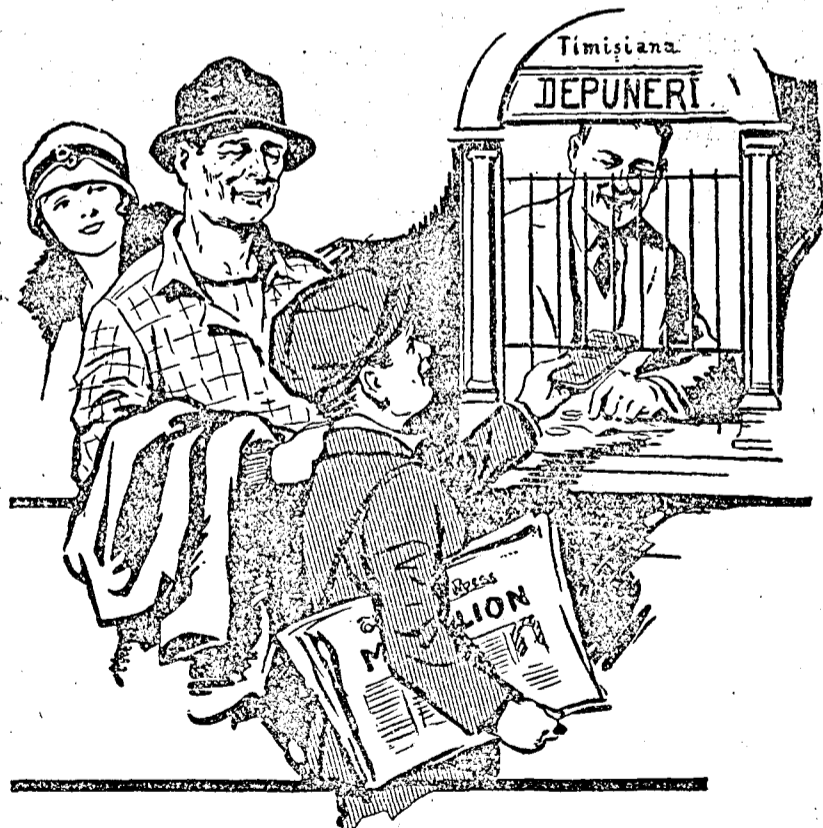
ADRESA TELEGRAFICĂ: „TIMIȘIANA“

Sucursale în Timișoara:

Iosefin: Strada Berthelot 21. Un Fabric: Piața Traian 3.

Sucursale în provincie:

Buziaș, Ciocova, Deta, Jimbolia, Oradea, Receaș, Sânnicolaul Mare, Salonta, Vinga.

Face orice operațiuni de bancă.

Primește depuneri spre fructificare în lei și dolari pe lângă dobânzile cele mai favorabile.

Secțiune specială pentru America.

Oferă împrumuturi pe cambii personale, hipotecare și în cont curent.

Tömegvagyont értékesítése a fizetési képtelenségi és csődesetekben

Irta: Dr. Foris Lajos

a Romániai Hitelezői Védegylet igazgatója.

Egy letagadhatatlanul kiütözött tünet nálunk, hogy az emberek, a gazdasági egyesületek stb. ki nem fogynak a panaszokból, siránkozásokból, amélkül hogy komoly, tudatos, tervszerű megmozdulásokat látnánk azoknak az eszközöknek, módoknak keresésére, amelyekkel ezeket a bajokat orvosolni, esetleg enyhíteni lehetne. Így vagyunk például a fizetési képtelenségnél és csődeseteknél. A bukaresti lapok (Argus, Lupta, Universul stb.) nap-nap után foglalkoznak vele, a legkülönbözőbb gazdasági egyesületek gyűléseinek egyik állandó tárgysorozati pontja, de mindenütt csak panasz, kritika, sehol tanács, terv, utmutatás.

Az egyetlen pozitív eredmény: a Preventiv Konkordát-eljárásról szóló új és egységes törvény, amely a Védegylet agitációjának köszönheti létrejöttét, — sajnos! a törvény előkészítésénél ennek dacára nem kaptunk szerepet és bizony a gyakorlatban az új törvény nem vártotta be a hozzá fűzött reményeket. Ezért a sok panasz, felterjesztés, ami nem orvosol és ami helyett sokkal üdvösebb volna, ha az érdekelték és legelső sorban a hitelezők olyan gyakorlati megoldásokat keresnének, amellyel az új törvény mellett megtudnák védeni érdekeiket. Egy ilyen *gyakorlati* megoldásra váró feladat például a *tömegvagyont értékesítése* fizetési képtelenségi és csődesetekben:

A hitelezők panaszkodnak.

A hitelezők panaszkodnak: „kérem, — több mint egy millió lejért ért el a csődvagyont és a tömegvagyont értékesítése szerint mindössze 160.000 lejért kelt el, — A gazember 600.000 lejes áruraktárát egy adóárverésen eladatta 28.000 lejért, a feleségének nagybátyja vette meg”, — „A mig a tárgyalásokat folytattuk vele, a ráktárának értéke lepadt 500.000 lejről 200.000 lejre” stb. stb. Az adós panaszkodik: „Nem tudom a ráktárakat értékesíteni, — detailban nem tudok árulni, mert deszorálva vagyok, ha pedig egészben el akarom adni úgy annyit se kapok, hogy a hitelezőknek 40%-ot tudjak fizetni”.

Naponta hallani ezeket, ellenben nagyon ritkán hallani, hogy a hitelezők és az adós, mert ebben az esetben közös az érdekük, összefogtak volna, hogy a meglévő aktívákata lehetőleg jobban értékesítsék, Az *Acred.* (Romániai Hitelezői Védegylet) több ízben megpróbálkozott azzal, hogy átvette (minthogy más uton nem mutatkozott lehetőség a hitelezőknek legalább részben való kielégítésére lehetőség) az adós aktíváit, hogy szabadszövegéből, a hitelezők segítségével értékesítse és a befolyó pénzt aránylagosan szétossza, de — sajnos! — minden egyes esetben akadtak köte-

kedő hitelezők, akik nem hogy támogatnak volna bennünket, sőt ellenkezőleg igyekeztek elgáncsolni. Különösen egy néhány kisebb hitelező arra spekulált, hogy az ő pár ezer lejes követelése miatt nem hagyják a szanalást vízbe esni és a leghetetlenebb követelésekkel állottak elő: hogy nekik előre biztosítsuk a kvótát, hogy nekik magasabb kvótát fizessünk, hogy ők nekik adják az általuk szállított árut vissza stb. Sikertült is nem egy esetben az eljárást elgáncsolni és az adóst csődbe kergetni, amikor is egy banit sem kaptak, — sem ők, sem a többi hitelezők. A végül természetesen — panaszkodtak, — rossz a törvény, gazember az adós. Annak a belátásához, hogy ezeken a bajokon csak szervezett és egységes eljárás segíthet, hogy hiába minden törvény, ha nincs szolidaritás, sajnos! még a romániai hitelezők nagyrésze nem jutott el.

Szolidaritásra van szükség.

Hogy pedig összetartással, szolidaritással és szervezethez, ha nem is lehet kiküszöbölni ezeket az eseteket, de legalább meglehet menteni a megmenthető, arra igen jó

példa a bukaresti „Asociația comercianților engrosiști” működése, amely rendszerint magaveszi meg és értékesíti a fizetési képtelen cég tömegét, vagy csődvagyont és ezáltal megakadályozza azt, hogy potom árérték elkötyavetyéljék. Hiába szeretnők Erdély és Bánát magasabb kereskedelmi fejlettségére, nagyobb kereskedelmi moráljára hivatkozni, — a valóságban, legalább ezen a téren, a hegyeken túl sokkal nagyobb a szolidaritás, a külön egyéni érdekeknek az összhitelezők érdekeivel szemben való le-tompítása.

Magyarországon ez a tömegvagyont-mentés szintén az O. H. E. (Országos Hitelezői Védegylet) keretében történik és épen a napokban volt egy értekezlet igen komoly és tartalmas felszólalásokkal, amelyekben igen sok gyakorlati utmutatás történt, hogyan lehet a tömegvagyont értékesítést a legjobban megoldani. Ennek a tanulságai rendelkezésünkre állanak és most már csak be kell várnunk, hogy az érdekeit gyárosok és nagykereskedők megfizessék a tandíjját az odavesztett kinnlevőségeikkel ahhoz, hogy belássák, miszerint nem panasz és siránkozás segít, ha-

nem szervezkedés és együttes szolidaris eljárás és akkor a tömegvagyont nem lesz egy közpréda, hanem egy alap ahoz, hogy a hitelezők legalább követeléseik egy részét megmenthessék.

Modificarea legii comercia izării

D. ministru Vlad a depus la Senat, proiectul de lege pentru modificarea art. 3 din legea pentru organizarea și administrarea pe baze comerciale a întreprinderilor și avuțiilor publice.

Art. 3 din lege se transformă în modul următor:

Pe lângă Ministerul Industriei și Comerțului se înființează un Consiliu superior al administrației întreprinderilor și avuțiilor publice compus din:

Un membru al Comitetului executiv al Băncii Naționale, desemnat de Consiliul său de administrație;

Un delegat Asociațiilor Băncilor, desemnat de consiliul de miniștri, după o listă de prezntare de 3, fixată de Consiliul de administrație al acelei Societăți;

Un delegat al Uniunii Camerilor de Comerț și de Industrie;

Un delegat al Uniunii Camerilor de agricultură;

Secretarul general al Consiliului general al Cooperăției; Administratorul Casei Pădurilor;

Administratorul general al administrației P. A. R. I. D.;

Un delegat al Ministerului de finanțe;

Un delegat al Consiliului Superior al muncii;

Președintele Uniunii Orașelor;

Patru specialiști, în chestiunile economice și financiare, 2 jurisconșulți și 6 ingineri din următoarele specialități: mine, electricitate, construcții civile, hidraulică, mecanică și silvicultură, numiți de consiliul de miniștri.

Pentru numirea specialiștilor, în chestiunile economice și financiare, a jurisconșulților și a inginerilor, se va lua avizul Instituțiilor de studii și cercetări științifice, sau a corpurilor profesionale constituite pe bază de lege.

Președintele va fi desemnat de consiliul de miniștri, dintre membri consiliului.

Nu pot fi numiți sau delegați în Consiliul Superior al administrației întreprinderilor și avuțiilor publice, persoanele cari fac parte dintr'un Consiliu de administrație al unei reții mixte sau cooperative.

Două centrale cooperative în Ardeal

Atât în Cluj cât și la Brașov se fac pregătiri pentru înființarea a două centrale cooperative.

Fabrica de lanțuri S. pe Acții Timișoara

PRODUSE:

Lanțuri de fier pentru agricultură, sudate electrice și patente, potcoave de cisme, alice de plumb.

Lanțgyár Részvénytársaság Timișoara

GYÁRTMÁNYAI:

Mezőgazdasági vasláncok, villanyforrasztott és patent kivitelben, csizmapatkó, ólomsörét stb.

Bizakodással tekintünk az új esztendő elé

Irta: Kun Richard

az Erdélyi és Bánsági Kereskedő-testületek Szövetségének elnöke

Az elmúlt esztendőben minden törvényhozási ténykedésünk két irányban tendált: az egyik cél a mesterséges falak leszakítása volt, melyeket egy előző, elhibázott politika épített az önerő szentségének jel-szava alatt köztünk és a külföld között.

A kormány azzal kezdte meg gazdasági programjának megvalósítását, hogy

kaput nyitott a külföldi tőke előtt,

sőt alkalmat és módot teremtett számára, hogy a közintézménynek, állami üzemek, közmunkálatok vállalkozásaiban részt vegyen, közreműködjék a föld feletti és földalatti javak kitermelésében és investícióival mielőbb életképessé és jövedelmezővé tegye az állami vállalatokat.

A másik ténykedés arra irányult, hogy az év elején keresztülvezetett stabilizációt biztosítsa, elsősorban azzal, hogy

helyreállítsa az államháztartás egyensúlyát,

mint a stabilizáció legelemibb feltételét. Különösen ebben az irányban kellett a kormánynak rendkívüli s egyben igen hálátlan erőfeszítéseket elkövetnie, mert — az investíciós kölcsönökről még csak nem is beszélve — a stabilizációs kölcsön folyósításáról sem lehet szó addig, míg az államháztartás biztos alapokon nem nyugszik. Éppen az volt szerepe a Román Nemzeti Bankhoz kiküldött francia szakértőnek, Rist-nek, hogy a stabilizáció technikai előfeltételeinek megteremtésénél tanácsokkal és utbaigazításokkal szolgáljon. Mivel azonban a költségvetés hiányait nem lehetett más módon és más eszközökkel pótolni, a kormány kénytelen volt népszerűségének árán uralomrajutása első pillanatától kezdve az egyenes és nem egyenes adókat állandóan emelni, ami a magángazdaság helyzetét még nehezebbé tette.

A kontinentális válság, az általános fogyasztási krízis,

a gabona és terményárak nyomott árnívója is súlyosították a helyzetet,

de egyúttal ugyanazt az impresszumot adták meg néki, mely egyformán jellemzi ma a középeurópai agrárállamokat. A romániai termés kielégítő, sőt több helyen igen jó volt, azonban még csak kis része volt értékesíthető s ezért nem érezhető enyhítő hatása.

Mindamellett hinni lehet és hinni kell, hogy

elérkeztünk a válság kulminációs pontjához.

Kormányzásunkat szilárd aka-

rat irányítja, hogy gazdasági programjának megvalósításával a kibontakozás és a haladás útjára terelje az országot. A vámtarifareform előkészíti a külföldi államokkal kötendő szerződéseket, melyek hivatva lesznek terményeink és feles javaink számára elhelyezési lehetőséget teremteni. Erre kitűnő alkalmat ad az új tarifa szerkezete, mely az egyes árucikkeknek biztosít jólőre kedvezményes rezsimit, ahelyett, hogy általános legtöbb kedvezményi klauzulával kellene vesztélyeztetnünk mindazt, amit eddig építettünk.

Ugyancsak remélhető, hogy a kormány jelenlegi első önálló költségvetési évében,

a kimerült adóalanyok újabb megterhelése nélkül,

megtalálja azokat az eszközöket, melyekkel az államháztartást egyensúlyban tarthatja.

Hasznos és sürgős intézkedésekkel egyengeti és siettetti a külföldi tőke bejövételét, sikkkel egyengeti és siettetti a prioritásáról lemond, választott szakbírószágok engedélyezésével gyorsabbá teszi a kereskedelmi jogszolgáltatást, s általában eliminálja azokat az akadályokat, melyek a külföldi tőkét eddig tartózkodásra késztették. Ha ily fázisba jutnak a dolgok, úgy a külföldi vállalkozó tőke segítségével újraépülhetnek utjaink, vasutunk, póstánk, kikötőink s a pezsgő munka új vérkeringést önt artériánkba.

A kellő tőke mellett a munkaalkalom lehetőségei seholsem olyan nagyok, mint Romániában s ezért kell még a legváltóságosabb időkben is remélnünk, hogy helyes irányítás mellett nemsokára el kell következnie a várt fellendülésnek.

Nu a reușit târgul de crăciun

In loc de târg s'a evidențiat o stagnare de crăciun

Stagnarea în comerț a ajuns la culme cu ocazia târgului de crăciun, la care comercianții sperau să se revanșeze pentru pierderile suferite în trecut.

Un comerciant ne-a declarat, că toți comercianții au contat la inactivitatea comercială, pe care o întâmpinase, dar toți sperau, ca să și realizeze ceva. Criza însă le-a nimicit și speranțele, deoarece abea

s'au înregistrat cumpărări.

In loc de un târg de crăciun, în actualele împrejurări s'a evidențiat mai mult o stagnare de crăciun în comerț, cum nu s'a mai pomenit, pentru că și clienții, cari s'au evidențiat, au cumpărat mai mult pe credit.

Nu se știe, dacă situația va mai continua să dureze, dar se speră, că se va îmbunătăți.

A várt gabonahossz helyett új lanyhasági hullám jött

A gazdák már előlegeket vesznek fel az új termésre

Mintegy három héttel ezelőtt nemcsak a nemzetközi gabonapiacokon, hanem nálunk is a gabonaárak némi javítása következett be és mindenki bizakodással tekintett a közeljövő felé, mert azt remélte, hogy a gabonaárak fokozatos feljavulása tartott lesz. Emellett szölt az a körülmény is, hogy Argentínából, a világ eme nagy éléstárából olyan hírek érkeztek, hogy az ottani termés nem kielégítő és így a tavalyi világ-

hozammal, szemben a terméseredmény kevesebb lesz.

Most ennek az ellenkezője tünt ki és a gabonapiacokon végigszárguldott a riasztó hír, hogy a várt gabonahossz helyet itt a gabonabessz.

De nemcsak a kenyérmagvak árai, hanem

a tengeri ára is erősen megy lefelé.

A budapesti tőzsdén például nyolc nap alatt 1.60 pengővel

ment vissza a tranzit-tengeri ára, amely métermázsánként cca 40 lej tesz ki

Belföldön a helyzet annyival rosszabb, hogy a gazdák, akiknek még módjukban állott várni az értékesítéssel, vártak is abban a reményben, hogy az árak fel fognak javulni. Ezek a gazdák most mindenáron kénytelenek értékesíteni terményeiket, hogy a nyomasztó adósságukat rendezhessék. Két hét alatt 570 lejről a 77—78 Kg.-os buza 530 lejre ment vissza, a 75 kg.-os buza pedig már 500 lejre csökkent, míg a tengeri 270—280 lej jegyez. Az árpa ára 300 lej, erdélyi takarmányárpa pedig 250—270 L métermázsánként. Ugyancsak

lemorzsolódott a liszt ára is.

amely 30—70-es beosztásban 915—920 lej nagymalmi őrlésű, a kismalmi őrlésű liszt pedig 880 lej körül mozog.

A gazdatársadalom pénzügyi helyzetére egyébként szomorúan jellemző, hogy már előlegeket vesznek fel az új termésre, hogy részben rendezzék tartózsáikat, másfelől pedig investíciókat eszközölhessenek már pedig tekintettel arra, hogy még több mint hat hónap választ el az új aratástól, az ilyen korai kölcsönök súlyos kamatterhekkel járulnak.

Licitarea mărfurilor rămase în vâmi

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular tuturor punctelor vamale din țară prin care li se pune în vedere ca pe viitor, prețul dela care va începe vânzarea mărfurilor prin licitație publică nu va fi cel care reprezintă totalul drepturilor vamale, ci acel ce se va oferi de către licitator.

Comerțul de animale

In „Monitorul Oficial“ din 17 Decembrie crt. a apărut deciziunea Ministerului agriculturii și domeniilor prin care onorariile fixate prin deciziunea ministerială cu No. 72.065 din 1925, cu privire la comerțul de animale, au fost suprimate pe ziua de 15 Decembrie curent.

In consecință toate certificatele veterinare ce se vor elibera pentru transport de animale sau de produse animale, fie pentru interiorul țării, fie pentru export, vor fi gratuite, dnji medici veterinari fiind obligați a nu pretinde și a refuza plata sub orice formă pentru asemenea servicii.

BEREA „**URSUS**“ este excelentă
Az „**URSUS**“ sör a legjobb

Izgalma a választott bíróságok felállítására körül

Negyvennyolc kamarai választóbíró felállításáról van szó

A Kamarák Országos Szövetségének új tervezete a választott bíróságokról újra izgalmat váltott ki az érdekeltekből. Hetek óta sürgetik mindenfelől már a megoldást, mely azonban egyre késett. Az egész vonalon teljes bizonytalanság uralkodott arra nézve, hogy az új tőzsdetörvény életbeléptése után

milyen formában kezdik meg majd működésüket a választott bíróságok.

A Kamarák Szövetsége az általa készített tervezetben erősen hangsúlyozza ezen választói bíróságok felállításának igen nagy szükségességét, miután csak így tartja lehetőséget a kereskedők és iparosok között felmerülő rengeteg vita kérdésnek a megkönnyített elintézését. Tulajdonképpen utalhatott volna arra is, hogy a kereskedő bírák sokkal több tapasztalattal rendelkeznek a kereskedelmi ügyekben való elintézés terén, mint a rendes bíróság. Nyilvánvaló azonban, hogy pusztán finomságból és udvariasságból a törvénytervezők kikerülték az erre való utalást, holott ennek a körülménynek kétségtelenül

nagy szerepe volt az eddigi választott bíróságok életében. A másik ok volt viszont az, hogy a rendes bíróságok előtt a kereskedelmi ügyek elintézése mindig rendkívül sokáig húzódott.

Az új tőzsdetörvény kiemeli azt, hogy a választott bíróságok felállításának munkáját legjobban az iparkamarák tudják elvégezni, melyek mindenképpen legközelebb állanak ehhez a kérdéshez. Akkor tehát, amikor az iparkamarák hatáskörébe utalja át a törvény a választott bíróságok intézményének megállapítását, egyszerre

negyvennyolc ilyen választott bíróságnak a felállítása kerül szóba egész Románia területén.

Valószínűség szerint ugyanis minden iparkamara mellé választott bíróság kerül, miáltal a peres eljárások munkája erősen decentralizálódik. Ezen választott bíróságok hatásköre jelentékenyen kiterjed és ítéletei — feltéve, hogy a peres fél nem helyezte előre letétbe a terhére megítélt összeget — azonnal végrehajthatók.

Százezer lejen aluli pereknél az ítélet ellen a törvényszéknél, százezer lejen felüli összegeknél a táblánál van helye felebezésnek.

A választott bírói kar összeállítása mindenütt igen szigorú megítélések szerint történik. Annyit már most is meg lehet állapítani a Kamarák Szövetségének tervezete nyomán, hogy ez meglehetősen kiszélesítése az új tőzsdetörvénynek. Kereskedelmi körökben természetesen nagy az izgalom, hogy milyen mértékig sikerült a Kamarák Szövetségével a törvénytervezetet elfogadtatni. Általánosan úgy ítélik meg a dolgot, hogy az iparkamarák mellé beosztott ilyen alapon álló választott bíróságok intézménye feltétlenül be fog válni és nagyobb zökkenés nélkül segít majd keresztül azokon a nehézségeken, amelyeket az új kormány tőzsdetörvénye támasztott.

Bizonyos oldalon kifogásolják, hogy minden kamara mellé választott bíróságot állítsanak fel,

miután nem tartják valószínű-

nek, hogy közel félszáz helyen lehessen elsőosztályú bírói kart összehozni.

Kétségtelen, hogy ha márólholnapra történne ezen nagyszámú választott bírói karnak a kinevezése, úgy jelentékeny fokú bizalmatlanság nyilvánulna meg azok munkájával szemben. Nem szabad elfelejteni, hogy az új tőzsdetörvény keletkezése előtt ilyen választott bírói kar csak nagyon kevés volt, de annál megbízhatóbb és ami fontos, — itt van például a Lloyd-bíróság — Európaszerte elismert. Figyelembe kell venni, hogy a belföldi kereskedők számos esetben külfölddel kötnek üzleteket és annak garanciakötései lehetnek. Ezen garanciakötés a szerződésben természetesen azon klauzulára vonatkozik, amely valamelyik bíróság illetékességét köti ki peres eljárás esetén. Nagyon valószínű, hogy

a külföldi kereskedők nem fognak egykönnyen beletenyugodni mind a negyvennyolc választott bíróságba

s ezért nagy nehézségeket okozhat az a körülmény, hogy minden választott bíróságnak a tevékenységi köre csak az illetékes iparkamarai működési terére terjed ki.

Remélhetőleg néhány héten belül Bukarestben tisztázódik majd a helyzet és sikerülni fog ezt a kérdést végre a legjobb meggőződés szerint likvidálni.

Mauritiu Darvas & Comp.

PRODUCE: Cherestea
și cioplitură manile la
uzina din Gheorgheni.

Gőzfűrész és faragottfa
termelés. Fűrészüzem:
Gyergyószentmiklóson.

Târgu-Mureș

Aquila Română

Societate Anonimă
pentru Comerț și Industrie Cluj.

**Capital social deplin vărsat
Lei 5,000,000.**

TELEFON:

BIROUL 337.
Calea Dorobanților
No. 41.

DEPOZITUL 256,
Strada Baciului Linie,
de Garaj.

Reprezentantul Firmei

„CREDITUL MINIER“ S. A.
Rom. pt. dezvoltarea industriei
miniere București.

Benzină, petrol, motorină, păcură și oleiru
de mașini.

A drákói adójavaslat

A pénzügyminiszter a napokban beterjesztett új adójavaslatát csak úgy hemzseg a drákói szigorúságu adóbüntetések, sok százeres bírságok, bebörtönzések és egyéb hasonló szankcióktól. Épen csak egyet felejtettek ki ebből a kedves karácsonyi ajándékból: a bitófát.

Sok mindent látunk abban, csak egyet nem, ami pedig első pontjának kellene lennie: *Az adókulcs tetemes leszállítását.*

Világos, hogy ilyen szigorú szankciók alkalmazásánál ennek nem szabad lett volna semmiképen sem elmaradnia. Csakis megértő, az anyagilag annyira legyengült adózó polgárság teherbíráshoz és a mostani rossz viszonyokhoz mért új, tetemesen elszállított adókulcs mellett képzelhető el eme szankciók keresztülvitele.

Ha a drákói adótörvényeket — ami szinte hihetetlennek látszik — a régi kulcs mellett akarnák végrehajtani, — akkor a t. pénzügyminiszter ur

a lehuzott üzletredőnyök kulcsaiból olyan óriási gyűjteményre fog szert tenni, amellyel Európa egyetlen pénzügyminisztere se dicsekedhetik.

Ismét egy primitív, elméleti, új, szerencsétlen, kereskedőellenes törvényjavaslat, amely az élettől, a helyzettől és viszonyokkal éppenséggel nem számolt s amely fölytán — ha az törvényé válnék — az adóalanyok tízezrével lennének kénytelenek a kereskedelem süllyedő hajójáról elmenekül, mielőtt ez a törvény-monstrum örvénylése mindenőket elnyelné.

Vagy azt hiszi a pénzügyminiszter ur, hogy a kereső polgárság egyedüli életcélja azért dolgozni rogyásig, hogy egész keresetét csak adó- és illetékekben adja le? És ezt a mostani időpontot találta a miniszter ur alkalmasnak véli arra, hogy ily szörnyen magas kulcs mellett eféle szankciókkal az eddigi adóknál még többet préseljen ki? Most, amikor az utóbb készült rossz kereskedelmi törvényekkel a tisztességes kereső osztály lábai alól a gyékényt amugy is kirántották? Most, a kereskedővilág nyomorúságának idején, amikor az amugy is végsőkig felsrófolt adókat a terhek alatt roskadozó polgárság amugy se tudja megfizetni és amikor az eredménytelen árverések jajjaitól visszhangzik az ország? Ezt az időpontot tartja a miniszter ur alkalmasnak egy ilyen drákói törvény végrehajtására? Azt hiszi talán, hogy ezzel az állam érdekeit szolgálja? Azt a keveset, amit az utóbbi idők visszafelkészítő kereskedelmi törvényei még meghagytak, a pénzügyek vezetője akarja elpusztítani?

Ha ez a javaslat így törvényé válnék, csakis

szomorú összeomlás várhatna Románia kereskedelmére

és akkor eme törvényjavaslat lesz annak széles gyászkeretű pártcécéulája. Reméljük azonban, hogy e javaslat — javaslat marad. Talán észre téríti az illetékes tényezőket az el nem

maradható hangos és hatalmas, indokolt országos felzudulás és talán-talán még sem lesz keresztülvihető, hogy az ország amugy is beteg, silylődő kereskedelmét ilyen válságos időkben eféle drasztikus, végzetes és kegyetlen törvényekkel megöljék!

Banca Urbană S. A. București își sporrește capitalul social la 100 milioane lei

Banca Urbană S. A. din București, ce s'a înființat cu un capital social de 1 milion lei, din 1919 până în 1928 și-a sporit capitalul sa social la 50 milioane lei. Suntem informați, că acționarii societății au hotărât sporirea capitalului la 100 milioane lei, dând autorizație direcțiunii pentru tranșarea acestei tranzacțiuni.

Direcțiunea în baza autori-

zației primite din partea adunării generale a hotărât să emită 60 mii acțiuni cu nominal de 30 milioane lei. Acționarii vechi pot semna trei acțiuni noi, după cinci acțiuni vechi. Termenul semnării 31 Decembrie. Nouă emisiune va fi semnată de către acționarii vechi. Acțiunile Bancii Urbane sunt cotate la bursa din București.

Bursele de efecte ne evidențiază noi surprize

Părerile industriașilor, cari deocamdată nu participă la organizarea bursei noi

Industriașii, cari deși au mare interes în organizarea bursei regionale, deocamdată nu se amestecă în organizarea inițiată.

Din partea industriașilor, problema organizării bursei regionale se caracteri-

zează foarte interesant, după cum se poate constata din următoarele lămuriri, primite de la un industriaș: :

— Guvernul a luat dispoziții, ca să mai înființeze patru burse regionale pe lângă cea din București. Hotărârea gu-

Banca Centrală

pentru industrie și comerț s. a.

SEDIUL CENTRAL CLUJ.

FILIALE:

Alba-Iulia, Bistrița
Hateg, Sibiu, Turda. — CAPITAL SOCIAL 50 milioane, rezerve 20 milioane, depuneri 200 milioane. — Intreprinderi industriale fondate și cointeresate: Industria Sârmei — fabrică de cuișe și sârma în Ghiriș, gara Câmpia Turzii. — Fabrica de sticlărie societate anonimă — în Turda. — Fabrica de eternit „Meteor“ în Oșorhei, județul Bihor.

Banca primește depuneri, acordă împrumuturi, cumpără și vinde devize, remite bani în străinătate, face tot felul de operațiuni bancare.

vernului de a înființa burse regionale, de efecte, după părerea industriașilor, pot să aibă grave repercursiuni asupra industriei, avându-se în vedere, că

acțiunile întreprinderilor industriale pot să fie obiectul unor manevre speculative,

foarte periculoase.

— Intreprinderile, cari au dorit să-și introducă acțiunile la burse, au avut în trecut ocazia să-și realizeze această dorință și până acuma, introducându-și acțiunile la bursa din București. Astfel înființarea unor noi burse regionale, era de prisos.

Nouile burse pot să fie inconveniente nu numai în relații interne, ci și externe.

— Ce păreri vor avea consortiile din streinătate, cari au acții dela întreprinderi române și vor observa, că în țară

speculația a contribuit la reducerea cursului efectelor în interiorul țării

cu mult sub valoarea, cu care s'au cumpărat de către consortiile din streinătate? În schimb, dacă se urcă cursul din streinătate căutând, ca să-și realizeze profit, se vor preta la valorizarea acțiunilor ce dețin.

După părerile noastre, concluziile înșirate nu pot să justifice atitudinea industriașilor, deoarece tocmai

bursele au menirea, ca să lanseze efecte

atrăgând interesul general față de aceste efecte, pentru cari nu este nevoie să se întreprindă necondiționat manevre speculative. În schimb societățile pe acții vor avea posibilitatea, ca să-și plaseze și plusul de acții de care dispun, acaparându-și astfel numerarul necesar investițiilor.

240 vagon șzōlōt exportăntunk Lengyelországba

A román-lengyel kereskedelmi szerződés, amelynek az érdekelték nélkül való megkötése élénk tiltakozást váltott ki a román ipari és kereskedelmi érdekeltségek körében, a besszarábiai szőlőtermelőkre tagadhatatlan előnnyel járt. A besszarábiai szőlőtermelők 230 vagon szőlőt exportáltak Lengyelországba. A kiszállított mennyiségből hatvan vagon különként 40 lejért adtak el loco besszarábiai szőlőt, míg a többi mennyiség ára ekörül az árbázis körül alakult ki. A lengyelországi vásárlók általában megelégedettek voltak a romániai szőlővel.

Citiți „Lemnul“

Modificarea taxei de consumație pe produsele petrolifere

Ce cuprinde proiectul de lege

D. Virgil Madgearu a depus la Cameră, următorul proiect de lege pentru modificarea legii pentru înființarea taxei de consumație asupra petrolului:

Art. 1. — Taxele de consumație asupra produselor petrolifere enumerate mai jos, importate sau indigene, cu începere din ziua promulgării acestei legi se stabilesc, pentru tot cuprinsul țării, după cum urmează:

a) Benzina (gazolina) cu densitatea 0,660 până la 0,730, lei 7.50 kgr;

b) Benzina cu densitatea 0,735—0,750, lei 5 kgr;

c) Benzina grea nededaturată cu densitatea 0,760—0,785, lei 4.50 kgr;

d) Petrol White spirit și Washington cu densitatea 0,785—0,810, lei 4 kgr;

e) Petrol lampant cu densitatea 0,815—0,825, lei 1 kgr;

f) Uleiuri minerale cu densitatea 0,910—0,950, lei 3 kgr;

g) Benzina grea denaturată, cu densitatea 0,760—0,785, lei 1.50 kgr;

h) Ulei mineral brut, denaturat, (motorina) cu densitatea 0,860—0,890, lei 1 kgr;

Art. 2. — Aceste taxe se plătesc pentru produsele ce se importă la vamă în momentul importării; iar pentru produsele indigene când se scot din fabrică sau rafinărie.

Nu se pot scoate din fabrică sau rafinărie produse netaxate pentru consumul intern.

Art. 3. — Benzina grea, care se acordă pentru activarea motoarelor întrebuințate în industrie și agricultură, se va denatura cu sudan sau ceruzol, care în prealabil se va analiza pentru a se stabili dacă face denaturarea completă, adică dacă este solubil.

Proporția va fi de un gram sudan sau ceruzol la 100 de kgr. benzină.

Art. 4. — Uleiul mineral brut, (motorina) ce se acordă pentru activarea motoarelor întrebuințate în industrie și agricultură, se va denatura cu păcură în proporție de un sfert de kgr. păcură la o sută kgr. ulei.

Art. 5. — Produsele denaturate nu se pot întrebuința ca materie primă din care să se fabrice alte produse.

Art. 6. — Denaturările se vor face de un organ de control, desemnat de administrația financiară, asistat de agentul de control al fabricii respective.

Art. 7. — Produsele denaturate nu se pot scoate din rafinării decât dacă sunt complet denaturate astfel cum se prevede în articolele precedente.

Art. 8. — Amestecul de produse petrolifere, taxate pentru consumul intern este cu desăvârșire oprit atât în rafinării cât și la depozite.

Asemenea nu se pot face stornări fără o prealabilă aprobare a Ministerului.

Art. 9. — Produse denaturate se acordă numai acelor care se va constata că posedă motoare, ținându-se seamă de forța în cai putere și de consumul lunar al motorului.

Art. 10. — Posesorii de motoare cu exploziuni nu pot întrebuința pentru activarea acestor motoare decât produse taxate denaturate sau nededaturate.

Art. 11. — Pentru desfacerea produselor petrolifere denaturate, Ministerul de Finanțe va putea acorda autorizații de înființare de astfel de depozite cu autorizația prealabilă a Ministerului de Industrie și Comerț și a primăriei locale.

Depozitul trebuie să fie instalat într'un imobil separat, la o distanță de cel puțin 500 metri de rafinărie, care distanță se va socoti dela marginea împrejurimii rafinării.

Depozitarii vor trebui să posedă vase în capacitate totală de cel puțin 10.000 kgr. fiecare vas nu va putea fi mai mic de 2.500 kgr.

Vor trebui să posedă toate aparatele necesare pentru măsurătoare, pentru luarea densității și de distilație, tabele de capacitate a rezervoarelor calculată pe centimetri și planurile rezervoarelor.

Ei vor trebui să țină un registru vizat de administrația financiară, în care s'atrace la zi intrările și ieșirile pe fiecare fel de produs.

Art. 12. — Produsele denaturate nu se pot libera din depozite decât numai celor ce au autorizație din partea Ministerului de Finanțe.

Art. 13. — Cei cărora li se acordă produse denaturate nu pot sub nici un motiv da altă întrebuințare acelor produse decât aceea pentru care li s'au acordat.

Art. 14. — Depozitarii de produse denaturate pot vinde din același depozit și produse nededaturate taxate.

În acest caz vor trebui să deponă Ministerului planul și tabelele de capacitate și pentru rezervoarele în care se depozitează aceste produse și să țină în registru partidă separată de aceste produse.

Art. 15. — Este interzis depozitariilor de a avea conducte de legătură între rezervoarele aflate în depozit în care depozitează atât produsele nededaturate, cât și cele denaturate.

Art. 16. — Fabricanții, rafinerii și depozitarii cari vor contravenii pentru prima oară dispozițiilor prevăzute în art. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12 și 15 din prezenta lege, se vor pedepsi solidar cu imputerniciții lor cu de zece ori taxele de consumație aferente produselor sustrate dela plata integrală sau parțială a taxelor de consumație și confiscarea unei cantități de produse echivalentă cu aceea căzută în contravenție.

Deosebit de aceasta Ministerul va putea închide fabrica, rafinaria sau depozitul pe timp de 6 luni.

Dacă în curs de 6 luni cad a doua oară în contravenție, închiderea fabricii, a rafinării sau a depozitului se va putea face pentru timp de un an.

Art. 17. — Contravenienții pedep-

șiți a doua oară cu amenda de 1000 lei, dacă comit o nouă contravenție într'un timp mai mic de un an dela data ultimei contravențiuni, vor putea fi traduși și înaintea tribunalului corecțional, după cererea fiscului, pentru ca persoanele cari au săvârșit contravenția să fie pedepsiți cu închisoare dela o lună până la un an.

Art. 18. — Depozitarii și imputerniciții lor cari vor contraveni dispozițiilor art. 9, 10, 11, 13 și 14 se vor pedepsi solidar prima oară cu amenda de 1000—5000 lei, a doua oară cu o amendă până la 15.000 lei, iar a treia oară cu o amendă până la 30.000 lei și cu ridicarea autorizației de funcționarea depozitului.

Dacă s'au sustras și produse dela plata integrală sau parțială a taxelor de consumație, în afară de aceste amenzi se va aplica și îndoiul taxelor aferente produselor sustrate dela plata taxelor și confiscarea unei cantități de produse egală celei căzută în contravenție.

Art. 19. — Toate dispozițiile de lege contrarii celor din legea de față sunt și rămân abrogate.

Nouile burse de efecte și mărfuri la Cluj

A provocat o vie satisfacție decretul regal prin care se decide înființarea unei burse de efecte și mărfuri la Cluj.

Acum trebuie să urmeze numirea unei comisii interimare a acestor două burse la Cluj din partea Ministerului de comerț și industrie, care va face toate pregătirile pentru deschiderea bursei în capitala Ardealului. Deocamdată aceste două burse vor funcționa în încăperile palatului Camerei de comerț din Cluj.

Înainte de comisia interimară va fi numită și constituită va lansa un apel și un prospect, va fixa lista membrilor acestor două burse și va convoca apoi adunarea generală a burselor. Această adunare generală este chemată să aleagă comitetul definitiv adică consiliul de administrație al celor două burse. Numai acest consiliu de administrație a bursei de efecte va putea să decidă cari din acțiunile, din valorile, din efectele societăților pe acțiuni din Ardeal vor fi înregistrate.

Bancherii și legea contraviziunii fiscale

Ministerul de finanțe a dat următorul comunicat:

O delegație de bancheri compusă din d-nii: Aristide Blank, Oscar Kaufman și Nae Ștefănescu s'a prezentat d-lui ministru de finanțe pentru a discuta unele dispozițiuni din legea pentru reprimirea evaziunii fiscale.

În urma lămuririlor date de d. ministru de finanțe, cu privire la înțelesul real al legii și a modificărilor aprobate de Comisiunea Legislativă a Camerei, delegația s'a declarat satisfăcută.

Dl. ministru de finanțe a promis delegației că va propune Camerei să scoată comitetul de direcție al societăților anonime dela prevederile legii privitoare la responsabilitatea exactității declarațiilor.

Continental

Vaskereskedelmi Társaság

KERN ÉS TÁRSAI

Az Egyesült Csehszlovák Vasművek eladási szervezete.

A wítkowitzi csőhengerművek, a csehszlovák állami podbrezovai csőhengerműveknek és a csehszlovák öntőedénygyárak vezérképiselete.

București,
Cluj,
Cernăuți
Timișoara,
Ploești.

A cluji fiók címe:
Calea Regele Ferdinand 69/a.

A cluji raktár:
Hitelbank Áruaktár P. Gării 3.

A kényszeregyezés a textil- szakma tükrében

Írta: Weiss Kálmán,
a Regner & Weiss textilgyár főnöke.

A textilszakma — ipar és kereskedelem számtalan problémája közül a legelső kétségtelenül a csődönkívüli kényszeregyezés problémája. A béke éveiben a legtöbb európai állam törvényhozása szükségesnek találta a kényszeregyezési eljárást, hogy

az önhibáján kívül gajba jutott adóson segítsen, a háboru előtt azonban más morál volt, mint a háboru által destruált erkölcsök után (hadiszállítások stb.) napjainkban.

Eppen ezekből annyi hibája volt a régi kényszeregyezési törvénynek, hogy a kormány kénytelen volt azt felfüggeszteni. Sajnos azonban csak lényegtelen módosításokat eszközöltek rajta, sőt bizonyos irányban még rontottak is rajta.

Jelenleg az a helyzet, hogy az adó 100 százalékot, aki akar, aki nem, az kényszeregyezést kér. Hogy mennyi kárt okoznak a becsületes kereskedőknek ezek a gyenge erkölcsi alapon álló adósok, erre csak egy példát hozok fel.

Az olcsó áru.

Egy cég nálam egy cikket 31 leiért vesz és 25 leiért árulja. Teheti, mert éppen a sorok írá-

sa közben értesülök arról, hogy kényszeregyezést kért és 3 éven belül 15 leit akar fizetni. Már most hogy adhatja azt a cikket a becsületes kereskedő, aki 31 leit akar vissza fizetni?

Utóvégre egy törvényt nem arra való, hogy a fizetni akaró becsületes kereskedő, aki nem árulhat áron alól, óriási konkurrenciát kapjon egy olyan cégtől, amely csak a beszerzési ár felét akarja visszafizetni. Meg vagyok győződve, hogy fizetésektelenséget csak kényszerből kérnek, ugyanakkor azonban az esetek legnagyobb részében a félig tönkrement adós azt hiszi, most már ugyanis mindegy és ha 20 százalék passzívája van, mindjárt igyekszik másik 20 százalékot a hitelezők pénzéből jogtalanul elzsebelni.

Hogy a kényszeregyezési törvény kettős céljainak (hogy az önhibájukon kívül bajbajutott adóson segítsen, másrészt, a tulajdon biztonságát megvédje) megfeleljen, tartalmazni kell a következő paragrafusokat:

Módosítani kell a törvényt.

1. Az adós minden 6 hónap-

ban köteles legyen nyersmérleget készíteni és mihelyt látja, hogy nem aktiv, tehát hogy az alaptőkét elvesztette; (már csak a hitelezők pénzével más bórere kereskedő) legyen köteles a k. e. eljárást megkérni. Az adós ezzel az eljárással a bajból gyorsan kikerül, viszont a hitelező legfeljebb 20 százalékot veszít.

2. A minimális kvóta 60 százalék lehet, szakember tudja, hogy kellő kereskedelmi pontossággal és gondossággal vezetett üzletnél lehetetlen 40 százaléknál többet veszíteni.

3. Egy hitelező köteles az adós által elismert követelésének fennállását esküvel bizonyítani.

4. Az eljárás egyszerűsítése: a bíróság egy szakember gondnokot és így jogász-helyettesítendőt rendel ki, akik kötelesek 60 nap alatt az eljárást befejezni. A két gondnok költsége az aktív értékének 4 százaléka, legfeljebb azonban 60.000 lei le-

het.

A pénztárnál a hitelezők megbízottja ül.

5. Ugyanezen cég fizetésektelenségének másodszori megismétlődése esetén a minimális kvóta 70 százaléknál kevesebb nem lehet.

6. Az érvényben levő törvény 14. szakasza szerinti állami adókövetelések árveréséről az adós ajánlott levélben tartozik értesíteni 14 nappal az árverés előtt összes hitelezőit.

7. A fizetési határidő maximum 1 és fél év legyen.

8. A kir. ügyészség legyen köteles minden k. e. hivatalból bevizsgálni, egy hitelező kérésére vádat emelni és adóst bíróság elé állítani. Ha a bíróság adós becsületes, tisztességes eljárását bizonyítottan találja, a vád alól felmenti.

Fenti pontok betartása büntetőjogi szankciókkal biztosítandók.

Tancred Constantinescu lemondott a Resicai Vasművek és Uradalmak Rt. igazgatósági állásáról

Tancred Constantinescu írásban bejelentette Resicai Vasművek és Uradalmak Rt. igazgatóságának hogy lemond a vállalatnál viselt igazgatósági tagságáról.

Tancred Constantinescu lemondása azzal az átszervezéssel van összefüggésben, amely a Resica vezetésében jelenleg van folyamatban. A liberális párt volt nagyhatalmu miniszterének lemondását politikai és közgazdasági körökben különbözőképpen kommentálják.

BOGNÁR
&
SZÁNTÓ

Societate Comercială Ardeleană
pe Acțiuni, Cluj

„BOGSZA“

Fabrica de licheur, rom și cognac. — Depozit mare de vinuri.

Reprezentanța Fabricii de Bere

Dreher-Haggenmacher
Oradea-Mare.

Depozitul general al apelor minerale

„Maria-Malnaș“, „Stoiceni“ și
„Parád“.

Industria Textilă
Aradană S. A.

Telefon 7-58.

Cea mai mare fabrică
de textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára, Arad

Telefon 7-58.

Aradi Textilgyár
Részvénytársaság

Nouă orientări în științele economice

Broșura Dlui Mihail Manoilescu: „Theorie du protectionisme et de l'échange international“ (Teoria protecționismului și a schimbului internațional). Paris, editura: Marcel Giard.

Sub titlul de mai sus, dl M. Manoilescu, președintele Uniunii Camerelor de Industrie și Comerț, a scris o broșură de cel mai mare interes pentru economiștii de carieră, teoreticienii și practicii — și demnă în același timp și de atențiunea deosebită a celor ce diriguiesc politica economică a țării noastre.

În prefața broșurei, autorul accentuează modest, că scopul ei este numai introducerea unui nou punct de vedere în științele economice lăsând altora dezvoltarea ideilor sămănate în paginile sale.

Noi vedem în ea — cu toată modestia aceasta — o splendidă clădire, proprie a rezistenței multă vreme tuturor furtunilor, ce s'ar abate asupra ei.

Autorul pledează pentru teoria protecționismului împotriva teoriei liber schimbismului propagat de statele industriale înaintate, pe un fond de argumente cu totul original și într'un mod foarte convingător.

Îmboldul de-a scrie această broșură mai mult pentru publicul internațional, probabil, l-a primit autorul dela inconștientă ce se manifestă în politica economică internațională, înțelegând sub aceasta politica economică a Ligii națiunilor, care recomandă încontinuu statelor-membre

reducerea vămirilor pe toată linia,

câtă vreme cele mai multe dintre ele, chiar și cele unde liber — schimbismul a ajuns la o aplicare practică de model, au revenit și au pus în practică chiar teoria contrară — protecționismului. Autorul român combatând teoria liber schimbismului, natural este pentru protecționismul integral, unde el concordă cu teoria lansată de dsa.

Ideile fundamentale ale teoriei dlui Manoilescu sunt cam următoarele:

Producția netă.

Din activitatea productivă a unei țări rezultă câștigul național, care este — **producția netă.** Aceasta cuprinde în sine: salariile muncitorilor, dobânzile împrumuturilor, impozitele și beneficiul capitalului propriu. Între câștigul național și cel individual trebuie trasă o linie demarcațională. Principalul este — câștigul național, care există și atunci când cel individual poate fi lipsă.

Cel mai mare câștig național îl realizăm atunci, când cele două mijloace de producție — munca și banul — ating cele mai înalte limite ale productivității.

Termoterul productivității unei întreprinderi este numărul muncitorilor și capitalul investit în ea.

Cu cât productivitatea pe cap de locuitor este mai mare și consumația socială a acelei țări este mai mare.

Statisticile întocmite despre productivitatea medie — în înțelesul de mai sus — a singuraticelor țări, ne arată, sub acest raport, că

țările exclusive agrare sunt în inferioritate față de țările cu producție mixtă.

și acestea iarăși sunt inferioare țărilor industriale. Și cum această inferioritate a productivității este strict legată de gradul de dezvoltare a diferitelor țări agrare — este absolut justă tendința lor către o ridicare a productivității și deci către o industrializare cât mai intensivă a produselor lor brute.

Din bogatul material statistic, dl Manoilescu mai desprinde și o altă constatare de mare importanță — și anume că

în statele industriale înaintate se produce o nivelare tot mai pronunțată de prețuri

între produsele agricole și cele industriale. Astfel câtă vreme, între anii 1880—1910 productivitatea agricolă — în aceste țări — s'a ridicat dela 167 dolari la 392 dolari, deci cu de 2,34 ori, în același timp cea industrială s'a ridicat numai cu de 1,59-ori. Acest fenomen s'a produs mai cu seamă în urma mecanizării mai repentine a muncii industriale, ceea ce se dovedește prin faptul, că câtă vreme în 1869 forța motrică pe cap de muncitor era de 1,14 Hp., în 1914 ea s'a ridicat la 3,2 Hp. și în 1923 la 3,76 Hp.: mai departe, câtă vreme în anul 1849 pe-un muncitor cădea 525 dolari din valoarea instalațiilor, în 1914 această cotă s'a ridicat la 3.240 dolari.

Productivitatea medie, care era în 1849 de 453 dolari, (calculați în valuta anului 1914), în 1914 era de 1.400 dolari. Semnificativ este în această privință, că câtă vreme sporul

productivității în acești 65 este de 300%, dacă luăm în considerare numai cei 255 ani din urmă este numai de 15%, urcându-se dela 1.220 dolari în anul 1889 la 1.400 dolari în 1914.

Pe cât de îmbucurătoare este apropierea productivității între principalele două ramuri de producție, în statele industriale înaintate, pe atât de dezolantă este — în această privință — regresarea țărilor agrare. Pentru acest motiv trebuie să fie drept un scop inevitabil al politicii economice internaționale — forțarea acestei apropieri în toate țările.

Dl Manoilescu, înainte de a supune teoria liber schimbismului observațiilor sale critice mai găsește cu cale a pune la punct și câteva noțiuni și idei din domeniul științelor economice.

Astfel refuză a accepta susținerea liber schimbistilor, potrivit căreia sistemul lor s'ar întemeia pe principii de natură exclusiv economică, de oarece

întind a desface producția cea mai ieftină fără îngrădiri vamale

— pe prețul cel mai ieftin, câtă vreme, protecționistii, amestecă în apărarea sistemului lor și elemente mai mult sau mai puțin streine de cele economice, cum sunt: educația și dezvoltarea intelectuală ce se poate obține print'o industrie proprie, apărarea națională și — altele de acest fel.

Dânsul arată avantajiiile protecționismului cu totul pe alte temelii. Pornind dela faptul că fiecare țară constituie o unitate economică aparte, stabilește, că

avantajiiile oricărei operațiuni economice se repercutază asupra întregii țări

și orice desavantaj lovește țara întreagă ca unitate. Înăuntrul acestui teritor economic unitar nu sunt a se lua în considerare singuraticile forțe contrarii antagonismului dintre ele putând ajunge ușor la o aplanare.

În ce privește ieftinătatea

mărfurilor de import, susține, că nu are importanță — cum cumpără cineva, ci cum își creiază capacitatea de cumpărare. Variind — un proverb cunoscut, își formulează astfel această teză: „dacă-mi vei spune nu numai, că, ce ai cumpărat, ci și cu ce ai plătit: îți voi spune dacă ai cumpărat ieftin sau scump.“

În susținerea tezei sale, dl Manoilescu, combate doctrina vestitului economist Riccardo, nestorul teoreticienilor liber schimbști, concretizată de aceasta în următoarele concluzii, logice:

Dl Manoilescu admite pentru fiecare țară numai formula productivității absolute ajunge tocmai la concepția diametral opusă, adică la

o concentrare a tuturor forțelor naționale în serviciul unei producțiuni,

având cea mai mare productivitate poate oferi, însă, numai producția industrială și nu cea agricolă.

Prin urmare: „lăsați țărilor agrare la economia lor agricolă“ a devenit o deviză mondială în baza unui exemplu greșit ales de către Riccardo.

(Continuarea urmează).

Revizió alá veszik a házalási engedélyeket

A bukaresti kereskedelmi és iparkamara igazgató-tanácsa gyűlést tartott. Borghidan elnök tudomására hozta a tanácsnak, hogy egy speciális bizottság tanulmányozás tárgyává tette az egyre nagyobb méreteket öltő házaló kereskedelem által statuált sérelmes helyzetet. A pénzügyminisztérium megbízta bukaresti kamarát, hogy egy tervezetet dolgozzon ki a házaló kereskedők megrendszabályozására. A speciális bizottság által kidolgozott tervezetet négy pontban foglalja össze a legszükségesebb tennivalókat. Revizió alá kell venni az összes kiadott házalási engedélyeket és meg kell semmisíteni azokat az engedélyeket, amelyek törvénytelenül lettek kibocsátva. Egy bizottság alakítandó a házaló kereskedelemről szóló jelenlegi törvény módosítására. A rendőrségnek tétessék kötelezővé, az engedély nélkül működő házaló kereskedőnek az üldözése. A tervezet követeli, hogy a kihágóktól konfiskálják el áruikat.

Leszállítják az örökösödési illetéket

Madgearu pénzügyminiszter új törvényjavaslatot dolgozott ki az örökösödési illetékek módosítására. A törvényjavaslat visszaállítja az 1927 évi állapotot, tehát eltörli azt a huszszázalékos emelést, amelyet az 1928 év januárjában és azt a tízenkétszázalékos emelést, amelyet június hónapban eszközöltek az örökösödési illetékek megállapításánál. A javaslatot a miniszter a többi gazdasági vonatkozású törvényjavaslattal együtt terjeszti a parlament elé.

„VICTORIA“

PRIMA FABRICĂ ARDELEANĂ DE PASMANTERIE ȘI ȘIRETURI
ELSŐ ERDELYI PASZOMÁNY ÉS ZSINORÁRUGYÁR

Târgu-Mureș—Marosvásárhely

Produce:

șireturi pentru ghetete, treste, șireturi de lama goștate, șuitașuri și diferite articole de pasmanterie de prima calitate

Gyárt:

mindennemű cipőfűzőt, lámaszegőt, sújtást, trestet borítást és különböző speciális paszományárut elsőrangú kivitelben

Telegram: Pasmanteria Victoria

Banca Franco-Română oferă o cotă de 80 la sută

Desbaterile dela Tribunalul Ilfov

Chestia Băncii Franco-Române a fost readusă în fața tribunalului Ilfov secția I comercială. În urma discuțiilor s'a ajuns la concluzia că banca să ceară concordat preventiv, oferind o cotă de 80 la sută

plătibilă în 3 ani

și anume 35 la sută se va plăti în primul an, 25 la sută în anul al doilea și 40 la sută în anul al treilea. În decursul acestor trei ani banca va lichida și dacă va rămâne vreo sumă disponibilă peste cota oferită, această sumă va fi împărțită între deponenți.

Banca are drept să facă înțelegere de compensație cu deponenții și debitorii săi în felul următor:

Dacă compensația se face în primul an, cota față de datorie va fi 50 la sută, în al doilea an 60 la sută, iar dacă se va face în al treilea an, 70 la sută.

Compensația se admite numai pentru creanțe.

În privința titlurilor și acțiunilor băncii se admite dreptul de compensație după același criteriu, însă cu condiția unei licitații între deponenți și cu aprobarea unei comisii speciale ad-hoc formate, din care vor face parte: un reprezentant al Băncii Naționale, un reprezentant al Asociației Băncilor Române și un delegat al deponenților.

În ce privește imobilele, ele urmează să fie vândute cu avizul aceluși comisium și cu autorizarea tribunalului Ilfov secția I comercială.

Mobilierul va putea fi atribuit deponenților

după cazuri, în compensație în loc de bani.

Sumele plătite dela acordarea motorului, intră în cota concordatară.

Președintele tribunalului a dispus ca direcția băncii, — întru cât a adunat până acum un fond de zece milioane lei din încasările realizate în ultima lună,

să achite integral pe deponenții ce au depus sume până la 10.000 lei,

iar cei ale căror depuneri trec de 10.000 și merg până la 50.000 lei, să fie satisfăcuți în proporție mai redusă. Totodată s'a recomandat ca debitorii băncii să fie urmăriți mai cu strâns, cum de asemenea și acționarii cari n'au făcut vărsămintele toate cari ar atinge cifra de 52—55 de milioane.

În fine a atras din nou atenția ca cheltuielile să fie reduse la limita extremă; nici jetoane pentru membrii consiliului, — nici remunerații, pentru directori sau membrii comitetului de supraveghere.

O chestiune pe care tribunalul a avut s'o rezolve — a fost aceea pri-

vitoare la soarta depozitelor libere.

Titularii acestor depozite au înaintat cereri tribunalului, ca acesta să dispună a li se restitui titlurile, efective, etc., adică obiectul depozitului.

Tribunalul a hotărât că nu el are căderea să satisfacă cererile de natura aceasta, ci că deponenții în chestiune să se adreseze justiției pe calea acțiunii de drept comun.

Concomitent cu această hotărâre a băncii, membrii consiliului de administrație intrați în consiliu în luna

Octombrie și-au dat demisia și locul lor a fost ocupat de vechii membri.

Consiliul actual este compus în felul următor: Ing. I. Capriel, ing. D. Ghermani, ing. Pa. Aitescu, d. Protopopescu, Tache D. Protopopescu, meș. Pașcanu și avocatul Patrușiu.

Tribunalul va proceda la convocarea adunării generale a deponenților pentru a putea decide asupra cererii de concordat preventiv ai băncii.

Refacerea podurilor metalice

Participarea capitalului străin și indigen

Ministerul de comunicații și lucrări publice a adus, zilele trecute, la cunoștința dlui Charles Rist, consilier tehnic pe lângă Banca Națională, modul cum înțelege să angajeze

executarea pe credit și participarea capitalului străin la refacerea podurilor metalice,

distruse în timpul războiului.

Pentru angajarea întregii cantități de 13.000 tone poduri metalice, se cer 317.340.000 lei.

Din plata transporturilor pe cfr. și a taxelor diverse mai revin încă 27 mii 354 lei.

Plățile ce urmează a se efectua se eșalonează astfel: suma de 317 milioane 340.000 lei în zece rate semestriale, iar suma de 27.354.000 lei în trei rate semestriale.

Statul român va avea de plătit, în cursul anului 1930: între 1—15 Iulie 31.754.000 lei, între 1 Iulie—31 De-

cembrie 9 milioane 118.000 lei, în total deci 40.852.000 lei.

Această sumă de peste 40 milioane ca și restul de rate se va plăti din bugetul Casei autonome a drumurilor.

În urma licitației ținută în cursul lunii Noembrie, refacerea acestor poduri a fost adjudecată asupra firmei poloneze „Laura” care va executa 3000 tone, a firmei germane M. A. N., care va executa 5000 tone și a unui grup de industrii românești, care va executa restul, adică 5000 tone.

Din suma de 40.852.000 lei se va plăti, în 1930, firmelor străine numai 18.774.000 lei.

Restul îl reprezintă anuitatea de plată către industria națională precum și taxele pe cfr.

Industriei naționale i se va da, peste condițiunile contractante și

o sumă de încurajare,

care urmează a fi stabilită.

Industria Sărmiei S. A. Cluj

UZINELE: CÂMPIA TURZII

Adresa telegrafică: „FERRUM” Cluj.

Telefon: 440, 347.

Sărmă lamina ă, fier de beton, cue de tot felul, sărmă arsă, sărmă arămită, sărmă ghimpată, sărmă de oțel, incuetoare de saci, arcuri de mobile, agrape, sărmă zincată (galvanizată).

Hengerhuzal, betonvas, tiskëshuzal, acélhuzal, vashuzal, rezezett, vashuzal horganyzott, szög minden méretben, zsákkötöző drótok, írodakapsok, butorrugó, vashuzal, fényes, lágyított.

Walzdraht, Betoneisen, Drahtstifte jeder Art. Drahtgehlüt blank, verkupfert, verzinkt, Stahldraht, Stachel-draht, Möbelfedern, Werdernadeln, Sackverschlüsse.

La nici o masă de Crăciun să nu lipsească

mărcile conducătoare

din

Fabrica de Bere Timișoreană S. A.

Berea **Record Specială** blondă

Berea **English Porter** neagră

cu înalta gradatie.

Karácsonykor ne hiányozzanak egyetlen asztalon sem

a Temesvári Sörfözde R. T.

vezető sörmárkái:

Record Specială

világos, magas foktartalmu,

English Porter

fekete erő-sör.

Amnistie de impozite

Agitația provocată în urma nouilor proiecte de legi fiscale

Nouile proiecte de legi fiscale au provocat mari îngrijorări atât în cercurile economice, cât și în acele sociale, avându-se în vedere, că

aceste proiecte prevăd grave penalități

pentru aceia, cari nu se conformă dispozițiilor sau au restanțe.

În urma agitațiilor provocate de

nouile proiecte de legi fiscale, dl Madgearu, ministru de finanțe, sesizat de mai multe cercuri,

a recunoscut, că este necesar să se acorde o amnistie

pentru achitarea impozitelor.

În urma deselor sesizări și guvernul este decis, ca să acorde amnistia solicitată pentru restanțele de impozite.

Motivele demisiei dlui Tancred Constantinescu dela „Reșița“

Dl Tancred Constantinescu și-a anunțat demisia d-sale din consiliul de administrație al „Reșiței“. D. Tancred Constantinescu dă publicității și textul demisiei, adresate președintelui consiliului, ce administrează „Reșița“. În această demisie sunt câteva puncte interesante. De pildă, afirmația că în Ianuarie 1924 s'a întocmit un memoriu program cu privire la apărarea națională, prin care „Reșița“ este chemată ca întreprindere cu caracter național, să aibă un rol important în apărarea țării și pe care azi nu-l-ar avea.

Faptele, la care dl Tancred Constantinescu face aluzie, se

cunosc: în urma lichidării băncii vieneze „Bodenkreditanstalt“, prin fuziunea ei cu „Kreditanstalt“, parchetul de acțiuni „Reșița“ ale primei a trecut în posesiunea celei de a doua instituții financiare străine care, mijlocind împrumuturi „Reșiței“ la grupul Wittkowitz,

a determinat oarecari schimbări în administrația „Reșiței“

prin cartelarea cu „Titan-Nadrag-Calan și trecerea dlui I. Auschnitt, ca administrator-delegat la „Reșița“ în locul dlui Bușilă, trecut la „Titan-Nadrag-Calan.

Fizess többet s azonnal szállít a vasut

10—20 százalékos tarifátöbblet lefizetése ellenében azonnal szállít a CFR.

Az ország kereskedelmi életében nagyfontossággal bíró rendszer életbeléptetésével foglalkozik a CFR vezérigazgató-sága. Az új terv, amely felett még különben nem határoztak véglegesen, azokat a szállítási anomáliákat akarja kiküszöbölni, amelyek a romániai kereskedelemnek egyik legsúlyosabb és állandóan hangoztatott panaszát képezik. Különösen a vidéki kisebb állomásokon sokszor történt meg, hogy

a megrakott vagonokat csak hetek elteltével bonyolítják le.

Ez természetesen nyár idején a gyümölcsexport lebonyolításánál óriási károkat okoz a kereskedőknek. A CFR vezérigazgató-sága most azzal a tervvel foglalkozik, hogy egy bizonyos illetéktöbblet lefizetése ellenében

azon kívül bocsássanak rendelkezésre vagonokat a szállítóknak.

Ez a rendszer eddig Romániában ismeretlen volt. Eddig a szállításoknál csak a gyorsárúként feladott szállítmányokat részesítették előnyben. A gyorsárutarifa azonban a rendszer teherárutarifához képest

óriási differenciát mutat.

A soron kívüli vagonokért 10—20 százalékos tarifátöbbletet kell fizetni.

Ez mindenesetre még mindig sokkal kisebb összeget fog kintenni, mint a jelenlegi gyorsárutarifa. Értesülésünk szerint ezt a tervet már január 30-án meg akarja valósítani az államvasutak vezérigazgató-sága.

Noui insolvențe în Târgu-Mureș

Dl L. Schnitz, proprietarul magazinului de accesorii pentru automobile „Hercules“ din Târgu-Mureș, a obținut concordat preventiv, acordând creditorilor o cotă de 50%.

Dl Kun, proprietarul bomboneriei „Regele Bomboanelor“ din Târgu-Mureș, a cerut moratoriu de lungă durată, având pasive peste două milioane lei, iar la active foarte mică avere.

INDUSTRIA

Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság

Timișoara IV., Str. I. C. Brătianu 3.

MÁV cséplők, gőz- és benzinlokomobilok
W. D. Hanomag traktorok
M. H. aratógépek
Steyr személykocsik
Federal teherkocsik

vezérképvisellete.

Sürgőnycim:

Industria Timișoara. Telefon 9-14.

Dr. Smilovits & Gerson

FATERMELŐK, TÂRGUL-MUREȘ.

TELEFON IRODA: 2-54.

FÜRÉSZGYÁR: Bilbor (jud. Neamț)

Termelnek:
mindennemű deszka
és épület puhafa anyagot.

Az erdélyi gépkereskedelem helyzete

Ha Erdély gépkereskedelmét közelebről vizsgáljuk, úgy azt fogjuk találni, hogy annak legszembetűnőbb jellemvonása a piac rendszertelensége s ennél fogva rossz áttekinthetősége. Általánosságban ugyanis minden országban a gépkereskedelem az ország néhány városára koncentrálódik, számos esetben pedig az ország fővárosa bonyolítja le kevés kivétellel a gépkereskedelmet, ahol belföldi és külföldi gépgyárak központi eladási irodákat tartanak fenn. Ezzel szemben Erdélyben a gépkereskedelem erősen decentralizált és igen nehéz probléma volna még szűkebb gépcsoportokra is (pl. mezőgazdasági gépek) a piac központját kijelölni.

Ily módon nehéz dolog tiszta képet nyerni a tényleges keresletről, s azt alapos áttekintés céljából vidékenként kellene tanulmányozni. Ezzel azonban a probléma terjedelménél fogva nem kívánunk foglalkozni, csupán általánosabb szempontokra akarunk rámutatni, melyek a gépkereskedelemre lényeges hatással voltak az elmúlt esztendőben s melyek a jövő esztendőben is befolyással lesznek a kereslet kialakulására.

Motorikus gépek

Hajtógépek csoportjában elsősorban a Dieselmotorokkal kell foglalkoznunk, mely motorok még a közelmúltban egyes speciális esetektől eltekintve, (földgázvizek, szénbányák közvetlen körzete) a leggazdaságosabb hajtóerőknek bizonyultak. Ebben a tekintetben az elmúlt év folyamán lényeges eltolódás állott elő a nyersolaj termékek árának nagy mérvű emelkedése folytán, melynek jellemzésére elegendő rámutatni arra, hogy 1928. december havában a motorina kilo-

gramm ára ab Cluj 3.03 lei volt, ezzel szemben 1929. december havában már 5.38 leire emelkedett. Kísérletek folynak ugyan oly irányban, hogy a Dieselmotorok tüzelésére speciális desztillációju pakurát használjanak fel, mely lényegesen olcsóbb, mint a motorina, azonban teljesen kielégítő eredményt még nem tudtak felmutatni és kétesnek látszik, hogy ily kísérletek főként az ugynevezett kompresszor nélküli Dieselmotor-typusoknál sikerre fognak-e vezetni. Minden esetre a nyersolaj árának közel 100%-os emelkedése meggondolásra készteti az ipari vállalatokat, hogy helyenként nem gazdaságosabb-e a szivógázmotorok alkalmazása, melyek ma már speciális gázfejlesztő készülékkel készülnek és nem csak faszénnel, hanem fával és fahulladékkal is üzemben tarthatók.

Gőzgépeknek hajtóerőnként való alkalmazása általánosságban korlátolt és csak oly helyeken jön számításba, ahol olcsó hulladékanyag rendelkezésre áll (pl. fűrésztelep, szénbányák, stb.), vagy pedig nagyobb erőtelepeknél, ahol a tüzelőanyag gazdaságos kihasználása modern kazántelepekkel és gőzturbinákkal lehetséges.

Mezőgazdasági gépek iránti kereslet 1928. őszéig elég élénknek volt nevezhető, sajnos a gazdaközönség vétkelkedve az utóbbi időben erősen megcsappant. Általánosan ismertek azok a panaszok, melyek a mezőgazdasági termények értékesítése körül felmerültek és hogy ezek a panaszok nem alapról valók, mutatja, hogy a gazdaközönség felvevőképessége határozottan csökkent. Ugyanez vonatkozik részben a malomiparra is és tagadhatatlan, hogy a malmok rentabilitását a terményárak esése és a motorikus célokra használatos tüzelőanya-

gok áremelkedése kedvezőtlenül befolyásolta.

Jelentős változást várhatunk a városi üzemek (villamosművek, vízművek, vágóhidak, stb.) kiépítése, illetve a berendezések modernizálása ügyében. Közismert dolog, hogy az erdélyi városok üzeminek legnagyobb része alapos reorganizációra szorul és sok esetben az üzemek elavult és elégtelen teljesítményű berendezéseinek fogva a legfontosabb igényeket sem tudja kielégíteni. Amennyiben a városi üzemek kommercializálásának kérdése kielégítő megoldást fog nyerni, úgy e tekintetben gyökeres javulásra számíthatunk, már azért is, mert a városi üzemek nagyobb önállósággal fognak rendelkezni és beruházási programjaikat gyorsabban és célszerűbben végre tudják hajtani, mint az eddigi organizáció mellett.

Megemlékezhetünk továbbá az építőipari vállalatok helyzetéről, melyek közzé tartoznak a téglagyárak, cement, mész, gipsz-gyárak, köiipari vállalatok, stb., — melyek terjedelmes és költséges gépi berendezésekkel bírnak, s amelyek normális viszonyok között jelentős konzumenseknek tekinthetők. Az elmúlt év sajnos nem váltotta be az építkezési viszonyok javulására vonatkozó reményeket és ennek megfelelően az építőanyagipar fejlődése sem következett be, sőt egyes vidékeken még a vállalatok további leépítése volt tapasztalható.

Elektromos gépek

Az elektromos gépek fogalmát tárgyalva ismét reá kell térnünk a városi villamosművek bővítésének a kérdésére. Ezen bővítések egynéhány; a háboru óta jelentősebb fejlődésen átment városban rendkívül sürgősekké váltak. Ennek ellenére is városaink az el-

mult évben nem fordítottak kellő figyelmet villamos üzemek okvetlenül szükséges fejlesztésére. A legtöbb esetben a bővítésre előirányzott összegnek a városi költségvetés keretében történő beállítása okozza a legnagyobb nehézséget, ami annál természetellenesebb, minthogy a másik oldalon a villamos művek a városok egyik legjelentékenyebb jövedelmi forrásának tekinthetők. Ebből a szempontból az elektromos gépkereskedelem érdekei a városok tényleges érdekeivel párhuzamosak és így a városok minél szélesebb körű autonómiájának megvalósításától a villamosművek állapotában is lényeges javulás remélhető.

Az elektromos gépkereskedés legállandóbb vevői a nagy ipar-telepek, vegyészeti, textil stb. gyárak, nagy malmok, valamint a bányák. Az elmúlt évben országunkra nehezedett súlyos gazdasági krízis természetszerűleg ezen telepeket is fokozott takarékosságra készítette, nagyobb ipar-telepek létesítését pedig egyenesen lehetetlenné tette.

Az elektromos gépek vásárlóinak harmadik csoportját a kisebb vállalkozók alkotják s ezt a csoportot majdnem teljes pangás jellemzi. Ennek oka nem pusztán az érdeklődések csökkenésében keresendő, hanem sok esetben a vállalkozási kedv ellenére is kénytelen a gépkereskedő az üzlet megkötésétől eltekinteni és pedig a kihitelezés kérdésében felmerült nehézségek miatt. Az elektromosság ipari alkalmazásában a művelt nyugattól annyira elvagyunk maradva, hogy egy-néhány relative jó gazdasági viszonyok között eltelt esztendő alatt az országban üzemben lévő kisebb teljesítményű (0.5—10 HP) motor száma legalább is megháromszorozódhatna.

Banca Generala Ungară

Telegram : CREDIT

Capital și rezerve:
67,000.000 pengő

Sucursale :

Oradea, Braşov, Timişoara.

Magyar Általános Hitelbank

Sürgőnycim : HITEL

Alaptőke és tartalékalapok:
67,000.000 pengő

Fiókok :

Nagyvárad, Brassó, Temesvár.

Cum se va aplica impozitul pe lux și cifra de afaceri

Cotele stabilite prin noul proiect de lege

Sunt supuse unui impozit pe lux și cifra de afaceri în condițiile noului proiect de lege:

a) Toate produsele și materiile prime puse în circulație în țară fie că sunt importate, fie că sunt produse în țară afară de materiile prime emunerate în anexa C.

b) Toate produsele exportate.

Se împart pentru aplicarea impozitului produsele astfel:

a) Produsele de lux anexate care vor fi supuse unui impozit de 16,50 la sută din valoarea mijlocie; b) 11 la sută; c) 2,2%.

Toate produsele exportate sunt supuse la esirea din țară la 1,10 la sută din valoarea mijlocie.

Plata se va face: a) Odată cu plata taxelor vamale de import pentru produsele importate; b) În momentul efectuării declarațiunii de export pentru cele exportate; c) Întreprinderile constituite în societăți anonime vor plăti impozitul pe lux și cifra de afaceri asupra valorii facturii la vânzare.

Facturile vor trebui să expună prețul sincer al vânzării și al valorii produselor sub controlul și sancțiunile din această lege.

Vânzările și facturile făcute de societățile anonime vor trebui să fie controlate fără excepție la zi pe cât posibil conform tarifului unitar și nomenclaturii vamale corespunzătoare.

Întreprinderile firme anonime vor achita impozitul cel mai târziu 30 de zile dela data vânzării.

Societățile cari nu sunt obligate să facă socoteli publice, vor plăti impozitul după normele tarifului unitar.

Micii industriași și micii producători vor plăti ca și până acum o sumă globală corespunzătoare cu circulația ce face.

Uj interesibilitate vette at a Melissa csokoládeáru-gyár részvénymajoritását

A kalazsvári Melissa csokoládeáru-gyár részvényeinek majoritása új kezekbe került. Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár r. t., amely eddig a részvénytöbbség tulajdonosa volt, érdekelttségét egy konzorciumnak adta át, melynek élén Preisich Mór áll. A Melissa többi nagyrészvényesei, a szebni Bodenkreditanstalt és a Magyar Általános Hitelbank brassói fiókja továbbra is megtartották pakettjüket. A részvénytulajdonban bekövetkezett tranzakció a vállalat vezetését nem érinti.

Mit kérnek a gyáriparosok a kormánytól

Az Ujir panasza Maniu miniszterelnök előtt

A Romániai Gyáriparosok Szövetségének kiküldöttjei megjelentek Maniu miniszterelnök előtt és átnyújtották azt a memorandumot, amelyben összefoglalta a gyáripar sérelmeit. A memorandum főbb vonásokban a következő kéréseket tartalmazza:

Szorítsa meg a kormány a községek adókedvezési jogát, jelelöljék meg a községi adók és illetékek felső-határát, mivel a jelenlegi állapotok mellett minden község annyi illetéket vet ki, amennyit akar. Ennek következtében

az ipar nem tud kalkulálni.

Tekintettel, hogy az állam terheit nagyrésztben az ipar

viseli, az iparvédelem állami érdek.

El kell törölni bizonyos export-illetékeket, amely által lehetőség nyílik, hogy a hazai ipar külföldi piacot biztosítson magának.

Általános érdek, hogy a most kezdődő kereskedelmi tárgyalások előkészítésével az ipar fontos szerepet kapjon.

Az ország gazdasági életének irányítására.

okvetlen szükséges, hogy felállítsák a legfőbb Gazdasági Tanács.

Maniu miniszterelnök kijelentett, hogy át fogja tanulmányozni a nagyipar sérelmeit és orvosolni fogja azokat.

Bursele din Cluj își încep activitatea în Ianuarie

Nouile comisii interimare ale burselor

Dr. Iosif Sebestyén, președintele secției comerciale a Camerei de comerț și de industrie, a comunicat în ce fel a propus Ministerului de industrie și comerț să fie alcătuită comisia interimară a celor două burse care vor începe să funcționeze în primele zile ale lunii Ianuarie.

Pentru bursa de efecte s'a propus următorii fruntași ai vieții financiare din Cluj în comisia interimară:

D. Marius Pecules, directorul Băncii Albina, d. Ionel Comșa senator, directorul general al Băncii Centrale, d. dr.

Iosif Sebestyén vice-președintele Camerei de Comerț, d. Bertalan Hargitay, director general al Băncii Ardelene, dr. Stefan Borbély, directorul Băncii Marmoroseh Blank, dr. Laurian Gherman, director la Banca Agrară.

Pentru Bursa de mărfuri, Camera de comerț a propus ca în comisia interimară să figureze: dnii Sever Pop, vice-președinte al Camerei de Comerț, d. Valer Pascu, marcomerciant, Grigore Romanovici, Ludovic Ungar, directorul Turnătoriei de Fier, dr. S. Gal, S. Heller.

Évi hatszázötvenezer lejért bérbe adta Máramarossziget yárosa a vámtaxaszedés jogát

Máramarossziget város interimar bizottsága elhatározta, hogy a város vásárvámtaxaszedési jogát bérbeadja, mert a jelenlegi házi kezelés nagyon sok utánjárást és ellenőrzést igényel.

Az ideiglenes tanács pályázatot is hirdetett a taxaszedés jogának bérbeadására s a pályázati határidő leteltéig, csütörtökön délig haton adtak be ajánlatot.

A pályázati feltételeknek volt egy különleges pontja és pedig az, hogy az ajánlattevőknek nyilatkozniok kellett,

hogy abban az esetben, ha a Kereskedelmi és Iparkamara élne azzal a jogaival, hogy az állatvásárokat ő rendezi meg, akkor hány százalékkal ajánlanak kevesebbet.

A pályázatok felolvasása után a bizottság bizalmas tanácskozást tartott, amely után kihirdették a döntést, amelynek értelmében a bizottság Wiener Sándornak javasolja bérbeadni a taxaszedés jogát.

A város interimar bizottsága szombaton délután tartott ülésén foglalkozott a kérdéssel s úgy határozott, hogy az árlejtés eredményét elfogadja s mint

a legmagasabb ajánlattevőnek, Wiener Sándornak adja bérbe a taxaszedés jogát január elsejétől kezdődőleg három évre évi 650 ezer lejért.

Januárban feltételeseleg megkezdí működését a bánási malomkoncentráció

A bánási malomtulajdonosok még ez év elején elhatározták, hogy megalakítják a bánási malmok koncentrációját. Ezt a tervet eddig nem lehetett valóra váltani. Most aztán már nem az eredeti formájában, de mégis csak meglesz a koncentráció.

A koncentráció január elsején kezdődik meg és egyelőre három-négyhónapi időtartamra van tervezve, kontingentálás nélkül, vagyis minden malomtulajdonos vehet és adhat gabonatermékeket az általa felállított árak mellett, de a tagokra csupán az a feladat hárul, hogy hetenként egyszer, Temesváron értekezletre üljenek össze és kicserélik észrevételeiket.

Sem részvénytársasági alapításhoz, sem alaptőkeemeléshez nem kell külön kormányengedély

A Comisia Speciala Economica megszüntével az alaptőkeemelési és működési engedélyek kiadása a kereskedelmi és inarügyi minisztérium hatáskörébe került. Ez ellen az intézkedés ellen, amely továbbra is fentartotta az erdélyi és bánási iparvállalatok régi sérelmét, többször interвениáltak a szakmai érdekeltségek. Vlad kereskedelemügyi miniszter újabb kiadott rendelete alapján a jövőben végrehajtandó alaptőkeemeléshez és vállalati alakulásokhoz nem szükséges kormányengedély, csak a kereskedelmi törvény vonatkozó rendelkezései az irányadók.

Két nagy fizetéseképtelenség

Két nagy cég jelentett fizetéseképtelenséget, illetve kért kényszeregyezségi eljárást a bukaresti törvényszéken és a két cég passzívái jóval felül vannak a százmillión. Az egyik cég Adolf Loebel, kézműaru- és posztónagykereskedő, aki 1909-ben Barladban kezdte pályáját, majd 1919-ben átköltözött Bukarestbe. 62 millió 387.966 lejes aktivumával 98.062.668 lejes passzívummal szemben. 50 százalékos kvótát ajánl, kamatok és költségek nélkül.

A másik nagy inszolvens Izidor Goldstein, készruha, kalap- és szőrmekereskedő, aki 18 éve dolgozik a piacon. 13 millió 791.231 lejes aktivummal 12.511.456 lejes passzívum áll szemben. 80 százalékot ajánl.

DIANA sós borszesz, vezérképviselő „GEA“ KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Fuziőről tárgyalnak a kolozsvári likörgyárosok

A minimálisra apadt fogyasztás a likörgyárak között oly éles versenyt váltott ki, amely a szakma rentabilitását maholnap lehetetlenné teszi.

Amint ismeretes, nemrég a nagyváradi likörgyárak fuzió útján küszöbölték ki az áldatlan kenyérharcot. A fuzió sikere meggondolásra bírta a kolozsvári likörgyárak vezetőit is. A likörgyárosok szindikátusának kolozsvári szekciójának háromtagú bizottságát küldött ki, hogy az Egyesült Nagyváradi Likörgyárak helyzetét tanulmányozza. A bizottság olyan impresszióról számolt be, amelyek komoly lendületet adtak annak a törekvésnek, hogy a kolozsvári szakmai cégek fuziója révén ugy a termelést, mint a produktumok megfelelő feltételek mellett való elhelyezését egészségesebb alapokra fektessék.

A fuzió sikerét az a körülmény is kedvezően befolyásolja, hogy azok a helyi vállalatok, amelyek eddig a kartell-behelyezkedtek, a fuzió tervét elvben a magukévá tették.

Fabricele de licheuri din Cluj intenționează să fuzioneze

În Oradea-Mare, fabricile de licheuri au fuzionat, după cum se știe, ca să poată face față greutăților ce întâmpină și din cauza reducerii consumației.

Fabricele de licheuri din Cluj, cîntînd de asemenea, ca să facă față greutăților ce întâmpină în privința desfacerei produselor de licheuri, de asemenea sunt decise, ca să urmeze pilda fabricelor din Oradea. În acest

scop Sindicatul Fabricelor de Spirt din Cluj, au trimis o delegație la Oradea, ca să studieze modalitățile, cari servesc ca bază pentru desfacerea licheurilor în Oradea.

Perspectivile fuzionării sunt prielnice și pentru motivul, că fabricanții cheierea unui cartel, ci pentru fuziunea unuia din Cluj nu sunt pentru încheierea unui cartel, ci pentru fuziune.

Mit tartalmaz a forgalmi- és fényüzési adóról szóló törvényjavaslat?

A pénzügyminiszter beteszte a kamarához a forgalmi- és fényüzési adóról szóló törvényjavaslatot.

A javaslat szerint forgalmi adó alá esnek az összes termékek, amelyek a termelési telepekről kikerülnek. A külföldi termékek után a vámnál rójják le a forgalmi adót. Az adómentes cikkeket külön felsorolja a törvény. Minden termény három kategóriába van osztva a behozatali vámtarifa noemklaturájának megfelelően.

Fényüzési adó alá esnek a törvényben felsorolt termékek. Az A) listában szereplő fényüzési cikkek után 16.50 százalékos fényüzési adó fizetendő, a megállapított középértékük után. A B) listában szereplő fényüzési cikkek után 11 százalékos adó fizetendő. A C) listában szereplő termékek a fényüzési adó alól mentesek. Azon termékek után, amelyek egyik listába sincsenek felvéve, 2.20 százalékos fényüzési adó róvando le a középértékük után. II-

latszerek és kölnivizek és a bel-földi likörök szintén ebbe a kategóriába tartoznak. Minden exportálandó termék után 1.10 százalékos fizetendő, a megállapított középértéknek megfelelően.

A kistermelők (kisiparosok) termékeik után 2 évenként kivett általány (globális) összeget fizetnek, vállalkozásuk nagyságának megfelelően és termékeik minősége szerint. Ezt az általány adóösszeget egy bizottság állapítja meg, amely áll a pénzügyigazgatóból, az iparfelügyelőből, az adóhivatali főnökből és a kisiparosok uniójának megbízottjából. Kistermelők alatt azok értendők, akik erőüzemet nem tartanak fenn és legfeljebb 10 munkásal dolgoznak.

Akik a forgalmi és fényüzési adót a törvényben megszabott határidőn belül nem fizetik le, az adóösszeg 50 százalékat fizetik birságképpen.

Akik nem vezetnek rendes könyvelést, vagy hamis adatokat irnak be a könyveikbe, azok 20.000—100.000 lejig büntetnek.

Részvénytársaságok és szövetkezetek ilyen esetekben 100.000—5.000.000 lejig büntetnek, alaptőkéjük nagysága szerint. A vezérigazgató, igazgatói tagok és vezérigazgató hiányában a főkönyvelő egyetemlegesen felelősek.

Revizuirea valorilor medii

Dat fiind că paralel cu noul proiect de legeal impozitului pe lux și cifra de afaceri, trebuie să se procedeze la modificarea valorilor medii, d. V. Madgearu ministrul finanțelor a trimis o circulară ministerelor respective precum și Uniunii Camerelor de Comerț și Uniunii Camerelor de Agricultură, să numească de urgență membri în comisia care va stabili noile valori medii.

Comisia va lucra pe lângă Direcțiunea vamală a Ministerului de finanțe și va fi alcătuită: dintr'un delegat al Oficiului de Statistică a comerțului exterior, un delegat al oficiului de studii de pe lângă ministerul de finanțe, directorul vămilor, directorul industriei din ministerul Industriei și Comerț, doi reprezentanți ai Uniunii Camerelor de Comerț și un delegat al Camerei de Agricultură.

Această comisie va proceda la revizuirea valorilor medii trimestrial.

Comisia va începe să lucreze în curând.

Modificarea Art. 24 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice

Textul proiectului de lege

Art. Unic. Art. 24 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice se modifică precum urmează:

Privilegiul Statului, județului și comunei asupra averii mobile a debitorului, pentru veniturile de orice natură și pentru amenzi, se regulează după dispozițiile codului civil.

Uzinele Electrice ale Orașului Cluj

Intreprinderea de Materiale Electrice

CLUJ, Str. Cogălniceanu No. 4.

ANGAJEAZĂ: lucrări de aranjamente electrice pentru iluminat și motoare de înaltă și mică tensiune, reparare și instalare de motoare electrice. Stațiunea specială de control pentru contoare, repară și instalează contoare. Bogat asortiment de lampe electrice și aranjamente de electricitate, etc. etc.

La cerere planuri de specialitate, oferte și note de calcul în orice limbă și în orice termen.

„Uj izgalmat zuditanak ránk a spekulációs értéktözsdek“

— mondják a gyáriparosok —

akik egyelőre nem vesznek részt a tőzsdek megszervezésében

A gyáripár, amelynek — eddig úgy véltük — szintén van várni valója a regionális tőzsdéktől, egyelőre távol tartja magát a tőzsdészervezések munkájától.

Alkalmunk volt erről a kérdéstről beszélgetést folytatni egyik erdélyi nagyiparossal, aki a gyáriparosok passzív rezisztenciáját a következőkkel indokolta:

— A kormánynak, — mondotta informátorunk, — az a terve, hogy a meglévő bukaresti tőzsdén kívül, négy olyan tőzsdét létesít, amelyek értékekkel, tehát értékpapirokkal is foglalkozni fognak. Ennek, véleményünk szerint, súlyos következményei lesznek a gyáriparra, amelynek részvényei állndó spekulációs manővereknek lesznek kitéve. Azok az iparvállalatok, amelyek be akarták vezetni részvényeiket a tőzsdére, ezt eddig is megtehették a bukaresti tőzsdén, ezért felesleges minden országgrészben még külön tőzsdét létesíteni.

— De nemcsak belföldi, hanem külföldi vonatkozásban is kellemetlen lehet a sok tőzsde. Mit szólnak majd azok a külföldi pénészoportok, amelyeknek birtokában romániai ipari vállalatok részvényei vannak, ha látják, hogy a belföldi tőzsdéken a spekuláció jóval alacsonyabb árfolyamra szorította le ezeket a részvényeket, mint amilyen árfolyamon a külföldi tőkeesopot vásárolta meg a részvé-

nyeket. Áll ennek az ellenkezője is: ha belföldi tőzsdék viszont magasabb árfolyamon jegyzik ezeket a részvényeket, akkor a külföldi pakettek kerülhetnek ide vissza azáltal, hogy a külföldi érdekeltségek haszonnal tudják továbbadni a birtokukban lévő részvényeket.

Acordarea cu precădere a vagoanelor

Se va plăti în schimb o taxă

Administrația căilor ferate studiază în momentul de față, introducerea unei măsuri de o mare importanță pentru cei ce încarcă mărfuri la c. f. r.

Este vorba anume să se adopte sistemul acordării vagoanelor cu precădere, în schimb unei taxe ce se va hotărî. Toți acei ce vor voi a încărea mărfurile lor cu preferința, vor plăti o taxă specială.

Această taxă n'a fost fixată încă. Ea însă va fi proporțională cu tariful, atingând 10 până la 20 la sută din taxele tarifare.

Prin adaptarea acestei noi măsuri, neaplicată încă la căile noastre ferate, se întocmesc transporturile, predate cu mare

A zitt felsorakoztatott szempontok — véleményünk szerint — nem igazolják a gyáripár magatartását, mert hiszen a tőzsdéknek épen az lesz a feladatuk, hogy bizonyos rétegeket (nem feltétlenül szükséges, hogy spekulációs céllal) az ipari valóörök iránti érdeklődés felé terelje, amelyek, tekintve az egyre alacsonyabbá váló betéti kamatozat, dividendák formájában esetleg kitünő tőkegyümmöcsötetési lehetőséget is nyújtanak. Viszont a gyáripár abba a helyzetbe kerül, hogy azt a részvényfeleslegét, melyet eddig csak a legnagyobb nehézségek árán tudott elhelyezni, a tőzsdéi forgalomban könnyűszerrel plaszirozhat.

vitező, cărora li se dedea preferință.

E importantă deosebirea că, pe când la transporturile cu mare viteză se aplica un tarif special, destul de ridicat, față de cel obișnuit la transporturile ce se vor preda cu precădere se va plăti o taxă proporțională cu tariful, care, în orice caz, va fi mult mai mică de cât tariful de mare viteză.

Scopul urmărit va fi același: transporturile nu vor aștepta rândul la vechime, ci se vor încărea și expedia imediat.

Din câte suntem informați, nouă măsură va fi pusă în practică încă înainte de 1 Ianuarie 1930.

Se effinește berea în Ardeai

Organizația fabricanților de bere din Ardeal și Banat, în ultima conferință, ținută la Cluj, a hotărât de comun acord să reducă prețul berei.

Această măsură a fost luată în urma acțiunii întreprinsă de Sindicatul restauratorilor din Ardeal și Banat.

Fabricanții de bere luând în considerare faptul că și consumul berei s'a micșorat în mod ingrișitor și s'ou periclitat și unele debușeuri pentru fabricanții de bere din Ardeal și Banat, au hotărât să ia toate măsurile pentru a reduce criza de consumație prin ieftinirea berei, mai ales că fabricanții de bere au promisiunea din partea Ministerului de finanțe că vor obține o reducere a taxelor.

La Arad se creiază o filială a Uniunii Micilor Industriași

La 15 Decembrie a avut loc la Arad, adunarea generală de constituire a filialei Uniunii Generale a micilor industriași și meseriași patroni din România. S'a ales orașul Arad pentru această filială fiindcă tot la Arad este reședința asociației corporațiilor industriale din Ardeal, care a rămas din vechile ere ungurești.

Eugen Adler & Iosif Rádor

Birou de transporturi internaționale și vămuiri

Nemzetközi szállítási és vámolási iroda

ORADEA

Strada Avram Iancu No. 22.

Telegr. Radersped.

Telefon 2-59, 6-65.

Sucursale și Expozituri — Fiókok és képviseltek:

Salonta, Episcopie Bihor, Valea lui Mihai, Curtici, Jimbolea, Gr. Gh. Vodă.

VICTORIA NATIONALA

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ R.-T.

VEZÉRIGAZGATÓSÁG; Cluj, Calea Regele Ferdinand 32.
(Az intézet saját házában).

KERÜLETI IGAZGATÓSÁGOK: Cernăuți és Timișoara,
továbbá vezérügynökségek: Arad, Brașov, Cluj, Oradea,
Sátmar és Targu-Mures.

A társaság a biztosítás minden ágával foglalkozik és pedig köt: tűz, élet, baleset, szavatossági, betörésslopás, üvegtörés, továbbá biztosít állapotokat elhullás és kényszervágás ellen, kedvező feltételek mellett. — Speciális nép- és gyermekbiztosításokat orvosi vizsgálat nélkül. Sorsolási biztosítás havonkénti húzás mellett, ahol a kisorsolt kötvény után, teljes biztosítási összeg kerül kifizetésre. — Továbbá igen kedvező feltételek mellett speciális csoportos életbiztosítások és takarékbiztosítások is köttetnek.

A fentiekén kívül főügynökségek és képviseltek, az ország minden részében, amelyek mindenhol készséggel szolgálnak mindennemű további felvilágosítással.

Se modifică proiectul evaziunii fiscale

Importantele declarații ale dlui Virgil Madgearu

Zilele aceste s'a prezentat în audiență dlui Virgil Madgearu, ministru de finanțe o numeroasă delegație reprezentând organizațiile comerciale. Delegația era condusă de dnii: M. Manoilescu, președintele Uniunii camerelor de comerț, Th. V. Orghidan, președintele camerei de comerț din Capitală, D. Dobrescu, președintele Sfatului Negustoresc, parlamentarii reprezentând diferite camere de comerț din țară, etc.

Delegația a prezentat un memoriu dlui ministru de finanțe prin care arată

inconveniențele ce le-ar aduce punerea în aplicare a noiei legi contra evaziunii fiscale

și a cerut amânarea votării acestei legi pentru ca să poată fi studiată în toată liniștea de diferitele organizări comerciale.

Delegația a declarat că nu este contra legii în sine, ci numai împotriva unor măsuri vexatorii prevăzute în ea, cari dacă s'ar aplica, ar lovi în interesele comercianților cinștiți.

În caz că nu s'ar admite amânarea votării acestei legi, atunci comercianții s'ar mul-

tumi numai cu modificarea articolelor 3, 8 și 25 din legea contra evaziunii fiscale.

În urma discuțiilor urmate cu reprezentanții organizațiilor comerciale, d. Madgearu a declarat că nu înțelege, sub nici un motiv, să amâne punerea în aplicare a legii contra evaziunii fiscale, care va aduce noi conturi Statului, dar că va aduce acestei legi urmări-

Exportul cerealelor

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular tuturor punctelor vamale, prin care le face cunoscut, că exportul cerealelor intensificându-se, cantitățile ce ies lunar prin vămile principale ale țării, sunt foarte importante. Astfel fiind, diferențe de valori de câteva centime la kilogram se pot traduce în balanța noastră comercială prin diferențe de zeci de milioane lei.

Deoarece prețurile cerealelor variază dela zi la zi, este foarte greu a se stabili un preț mediu lunar, care să corespundă realității, așa că declarațiunile exacte ale exportatorilor sunt de mare

toarele modificări:

Se va restrânge responsabilitatea bilanțurilor și a declarațiunilor și la firmele industriale,

numai la direcție or la contabil. S'a admis un scăzământ de 3 la sută pentru debitorii dubioși atât în industrie cât și în comerț, scăzământ care nu va fi impozabil.

S'au redus unele amenzi la cote susceptibile.

Se va modifica articolul privind la prime pentru ca ele să nu dea loc la abuzuri, precum și alte modificări de mică importanță.

folos comisiunei pentru stabilirea valorilor.

Aceste declarațiuni, nu se fac azi după aceleași norme, exportatorii trecând valorile, chiar dacă le declară exact când bordo-tutti, când exclusiv cheltuielile de încărcare, când exclusiv beneficiul lor, etc. Este deci de neapărată trebuință, ca valoarea cerealelor să fie declarată, de către toți exportatorii după aceleași norme adică: „fob-tutti“ inclusiv beneficiul exportatorului și toate taxele care se plătesc în România. Cu chipul acesta

se vor cunoaște exact sumele ce intră efectiv în țară

de pe urma cerealelor exportate.

Acest deziderat al nostru 'ar trebui adus la cunoștință tuturor exportatorilor, cari fiind lămuriți asupra rostului declarațiunei exacte a valorilor, ar putea da un concurs prețios comisiunei în vederea stabilirii valorilor reale.

Moratóriumot kért a „Defra“ cipőgyár

A „Defra“ cipőgyár körlevélet intézett hitelezőihöz, amelyben egy évi moratóriumot kér azzal, hogy egy év után százszázalékosan fogja tartozását kiegyenlíteni.

A nagyszebeni „Herma“ után a temesvári Defra a második cipőgyár, mely fizetési nehézségeit nyíltan bejelentette. A hitelezők folyó hó 21-én tartanak gyűlést Temesvárt.

Modificarea tarifelor C. F. R.

La direcțiunea căilor ferate s'a format o comisiune pentru alcătuirea de noi tarife pentru mărfuri. Nu este vorba de o modificare ci de o schimbare radicală a tarifelor în vigoare.

După informațiile ce deținem se vor prevedea sporiri. Asupra noului tarif va fi consultat și d. Virgil Madgearu ministru de finanțe

BANCA TIMIȘOAREI ȘI SOCIETATE COMERCIALA PE ACTIUNI

Timișoara, Piața Sft. Gheorghe

In palatul propriu.

Fondat 1906.

Fondat 1906.

Reprezentanța
Băncii Marmorosch, Blank & Co. S. A., București.

Capital propriu 175,000.000 Lei

Sucursale: in toate orașele însemnate a Banatului.

Intreprinderi aparținătoare concernului băncii:

Prima Fabrica de Spirt și Rafinărie în Timișoara S. A.
„Kandia“ S. A. Fabrica de Bonboane, Ciocolată și Conserve.

Herman Herz Fii, Fabrica Română de Salam S. A.

„Dura“, „Lumina“ Soc. An.

Uzinele Române Textile S. A.

„Balcan-Impex“ S. A. pentru Import și Export din Balcani.

„Helicon“ Societate Bănățeană pe Acțiuni pentru Tipografie.

„Gea-Krayer“, Mari Drogherii Unite și Industrie Farmaceutică.

FABRICA DE HÂRTIE ZĂRNEȘTI S. A. R.

Sediul Central: Brașov, Str. Castelului 135.

Adr. Telegr.: POPYRUS. Telefon 52.

PRODUCE: Tot felul de hârtie pentru împachetat, în special. Hârtie superioară de celuloză în toate mărimi, greutate și culori.

Hârtie brună de împachetat, numit „Kraft“ în diferite mărimi și greutate. Hârtii speciale pentru nevoile industriilor lungi de hârtie în diferite calități și mărimi.

ZERNEȘTI PAPIRGYAR Rt. Brassó.

Központi iroda és gyári raktár:
BRASSÓ, VÁR-U. 138.

Táviratcim: POPYRUS. telefon 692.

GYÁRT: Fehér superior és barna erős papirokat minden sulyban és nagyságban. — Fehér szuperior és barna erős zacskókat minden nagyságban. Szines papirokat, úgy szuperior, mint erő-minőségben, valamint különleges papirokat iparcélokra stb.

Nagyvárad százmillió leies külföldi tartozását átvette az állam

A háboru előtti idők távol-ságából nyulik át Nagyvárad város mai pénzügyi gondjai közé a *Eriedrich Wilhelm*-féle tartozás. Ez a Friedrich Wilhelm egy német biztosító társaság, amelynek 2 és fél millió aranymárkával tartozik Nagyvárad városra. A békebeli márka-milliók ma már 100 millió lejnek felelnek meg s ha az eddig való sürgetéseknek és intervencióknak Nagyvárad város eleget akart volna tenni, az amugy is ingatag városi költségvetés régen összeomlik.

Több ízben érdeklődött a város vezetősége afelől, hogyan képzele a minisztérium ennek a külföldi tartozásnak rendezését. Szükséges-e felvenni a város költségvetésébe legalább a részletekben való kiegyenlítés tétéleit

Most végre értesítés érkezett a minisztériumból s ez az értesítés közli, hogy a 100 millió lejes németországi tartozást átvette az állam s a jóvátételi kérdések kapcsán megoldást keres erre a németországi tartozásra.

Teljes autonómiát a munkásbiztosításnak!

A gyáriparosok újabb akciója a sérelmek ügyében!

Megint fellángolt a harc a munkásbiztosító frontján. A kormány új törvénytervezetet készített s ez a törvénytervezet azonban a régi rendszeren alig változat, egyaránt sérelmes a munkaadókra és munkásokra, de öképen a kisebbségekre.

A törvénytervezet továbbre isbiztosítja a kormány bavatkozási jogát,

ez ellen pedig a munkások és munkások egyformán tiltakoznak. Ezeket az intézményeket májaz egész világon mindenütt üggetlenítették az állam befolyása alól, csak nálunk nem, ahol az új törvénytervezet nerőben

ellenkeik az autonómia jellemével.

A törvénytervezet súlyosan terheli me a nagyipart és ennek ellené, sem biztosítja a munkások megfelelő védelmét. A törvénytervezettel legutóbb behatóan felalkozott a Gyáriparosok Országos Szövetsége s észrevételeket memorandum formájában ittatták el a kormányhoz.

A memorandumukban első sorban

az igazgatós tisztviselők kinevezése ten tiltakozni.

Azt kívánják, lgy a tisztviselőket a közgyés, vagy az igazgatóság vássa meg. De ezzel egyidejűle tiltakoznak az ellen is, hogykár az igaz-

gatóságba, akár a különböző bizottságokba miniszteri igazgatókat és egyetemi tanárokat, mint szakembereket teljes jogkörrel és szavazati joggal delegáljanak, mert ez egyértelmű volna azzal, hogy a munkások és munkaadók kiküldöttéi adott alkalmakból kisebbségbe kerüljenek azokkal szemben, akiknek semmi közük nincs ehhez az intézményhez.

Óvást emel a Gyáriparosok Szövetsége a törvényjavaslatnak azon intézkedése ellen is, amely olyan higiénikus berendezések és baleset-elhárító készülékek beszerzését

a munkaadó kötelességévé teszik,

bár üdvösek lennének, olyan olyan rendkívüli terheket a mai viszonyok között elviselni képtelenek.

Tarifaemelés a CFR-nél

A vasuti állomások pénztárnokainál kézirati hirdetményeket ragasztottak ki, amelyekben azt közli a CFR vezérigazgatósága, hogy az 1930. évi január 15-től kezdve, ugy a menetjegyek, mint a podgyász és áruk fuvardiját újabb öt százalékkal felemeli, azzal az indokolással, hogy ezt az összeget a Casa Muncii részére kell befizetnie.

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piata Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. — :-

Saját tőkéi 85 millió lej

Minden bankügy-
letet legelő-
nyösebben
végez.

Engedélyezett
devizahely.

Áruraktárai
a vasut
mellett

Betéteket
elfogad

Affiliált intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvármegyei Gaz-
dasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed Udvarhely-
megyei Takarékpénztár és
Székelyudvarhelyen és
Sz.-Keresztúrton, Szászré-
genvidéki Takarékpénztár Rt. Szászrégenben és Nép-
bank Rt. Biharyáradon Szamosúj-
vári Hitelbank Rt. Szamosújváron.

„CARMEN“ FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMA ORADEA

Ajánlja női luxus, trotteur és gyermekcipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE“

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20'—
Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15'—
Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10'—
Egy garmond sor Lei 80'—

Cititi

„Lemnul“

Cuaceastă marcă a este prevăzută
fiicare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrica

„TACAMUL“ din

•••••

Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile re-
bijuterii mai bune. Numai pentru revânzător.
„TACAMUL“ fabrică de argintării, Cluj
Str. N. Iorga No. 11A — Telefon: 4-82
Adresa telegrafică „Tacamul“

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság“

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 121. :: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk

TRAIAN CHIRILĂ

Abnamente — Előfizetési árak

In țară pe	Pentru particulari comercianți și industriali	1200 lei
un an	Pentru bănci instituțiuni financiare și societăți	2000 lei
Belföldön	Magosoknak, kereskedők és gyárosoknak	1200 lei
egész évre	Banknak, pénzügyintézeteknek és társaságoknak	2000 lei
	Pentru străinătate	1500 lei.
	Külföldre	

Jumătate an	{ 600 lei
	{ 1200 lei
Féleure	{ 600 lei
	{ 1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm ² .	20 lei
Cimlapon l. oldalon cm ² -ként	15 lei
In text	80 lei
Szövegoldal	
Un sir garmond	
Egy garmond sor	

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 73.400.000

Sediul Social : Satu-Mare.

Sucursale :

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni :

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE,
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Nem trükk! Valóság!

Kedves, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, izletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII, Baross-tér 10. szám.

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIGOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

MÁRCIUSI

B
A
K

DREHER
HAGGENMACHER
SÖROK

D
A
C
I
A

SZENT GYÖRGY

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fiókintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Belean-Bethlen
Zălau-Zilah

Saját tőkői **58** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélvezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.

